

JAARVERSLAG

2017

Jaarverslag 2017 van de Raad van bestuur

Gewone Algemene Vergadering van 31 mei 2018

BESTUURSVERSLAG

PROFIEL VAN DE GROEP	2
STATUTAIRE ORGANEN	3
BOODSCHAP VAN DE VOORZITTER EN VAN DE ALGEMEEN DIRECTEUR	5
"PROJECT OF THE CENTURY" – ENGAGEMENTEN VOOR 2020	6
ACTIVITEITEN VAN DE GROEP IN 2017	8
VEILIGHEID & MILIEU	13
KWALITEIT	14
HUMAN RESOURCES	15
VERKLARING INZAKE CORPORATE GOVERNANCE	16
FINANCIËLE ASPECTEN	27
VOORSTELLEN VAN BESLUITEN	30

Profiel van de Groep

De SABCA Groep, bestaande uit de Venootschap SABCA (Société Anonyme Belge de Constructions Aéronautiques) en haar dochterondernemingen SABCA Limburg en ASM Aéro, ontwikkelt haar activiteiten vanuit de drie Belgische gewesten (Brussel-Hoofdstad, Charleroi in Wallonië en Lummen in Vlaanderen) alsook vanuit Casablanca in Marokko.

Voortbouwend op bijna een eeuw knowhow en steunend op een bedrijfscultuur gericht op competenties en prestaties, positioneert de Groep SABCA zich op haar drie historische markten - ruimtevaart, burgerluchtvaart en defensie - met de nadruk op de synergie en de complementariteit tussen deze drie sectoren op niveau van de geleverde producten en diensten. Klanttevredenheid is een prioriteit voor de SABCA Groep, een stevige en essentiële grondslag voor de ontwikkeling van duurzame en degelijke handelsbetrekkingen.

SABCA's bedrijfscultuur staat voor een aantal waarden die bepalend zijn in de lucht- en ruimtevaartsector: betrouwbaarheid, teamgeest en innovatie, zowel in termen van technische oplossingen als van resources. Zo kunnen wij onze diensten continu verbeteren om een hoge klanttevredenheid te verzekeren. Veiligheid en milieuzorg staan eveneens centraal in het dagelijks bestuur van de Groep.

In een sterk concurrerende en geglobaliseerde wereld is innovatie een belangrijke hefboom voor de technologische ontwikkeling van vliegtuigen en draagraketten waaraan de SABCA Groep een aanzienlijke bijdrage levert.

In de loop van de jaren heeft de Groep voordeel weten te halen uit de geglobaliseerde markt en heeft duurzame en productieve internationale partnerschappen gesloten. Zo is een netwerk gegroeid van internationale handelsbetrekkingen, wat bijdraagt tot het efficiënt beheer van de activiteiten en projecten in onze drie markten. In België consolideert de SABCA Groep haar positie van toonaangevende industriële speler op zowel federaal als gewestelijk niveau.

De SABCA Groep past het beginsel toe van continue verbetering waarmee de gevestigde bedrijfsprocessen constant op losse schroeven kunnen worden gezet. De naleving van de nationale en internationale milieunormen is eveneens een grondbeginsel van de SABCA Groep.

Statutaire organen

SABCA

RAAD VAN BESTUUR (EN VERVALDATUM VAN HET MANDAAT)

Voorzitter

SPRL Gestime, vertegenwoordigd door de zaakvoerder, **Remo Pellichero** (2020)

Bestuurders

Benoît Berger, Algemeen Directeur Aankoop - Dassault Aviation¹ tot 19 september 2017

Hans Büthker, Chairman and Chief Executive Officer - Fokker Technologies Group B.V.² (2020)

Olivier Costa de Beauregard, Algemeen Directeur - Groupe Industriel Marcel Dassault¹ (2020)

SA C.G.O., vertegenwoordigd door de gedelegeerd bestuurder, **Philippe Delaunois**, onafhankelijk bestuurder (2020)

SA Gefor, vertegenwoordigd door de gedelegeerd bestuurder, **Jacques de Smet**, onafhankelijk bestuurder (2018)

Charles Edelstenne, Algemeen Directeur - Groupe Industriel Marcel Dassault¹ (2020)

Carole Fiquemont, Secretaris-generaal van de Groupe Industriel Marcel Dassault¹ sinds 19 september 2017 (2020)

Michèle Gillot, onafhankelijk bestuurster, sinds 1 juni 2017 (2021)

SPRL PASTEC-MIT, vertegenwoordigd door de zaakvoerder, **Michel Martin**, onafhankelijk bestuurder, tot 1 juni 2017

Loïk Segalen, Gedelegeerd Algemeen Directeur - Dassault Aviation¹ (2018)

Nick Waters, Head of Corporate Finance and Strategy – GKN plc², tot 1 augustus 2017

Geert Wijnands, Chief Financial Officer – Fokker Technologies Holding B.V.² sinds 19 september 2017 (31/12/2018)

Algemeen Directeur

Thibault Jongen

Commissaris

Mazars Bedrijfsrevisoren CVBA, vertegenwoordigd door **Lieven Acke**, bedrijfsrevisor

SABCA LIMBURG

RAAD VAN BESTUUR (EN VERVALDATUM VAN HET MANDAAT)

Voorzitter

SPRL Gestime, vertegenwoordigd door de zaakvoerder, **Remo Pellichero** (2020)

Gedelegeerd bestuurder

Thibauld Jongen (2020)

Bestuurders

Loïk Segalen, Gedelegeerd Algemeen Directeur - Dassault Aviation¹ (2019)

Nick Waters, Head of Corporate Finance and Strategy – GKN plc², tot 1 augustus 2017

Geert Wijnants, Chief Financial Officer – Fokker Technologies Holding B.V. ²sinds 30 november 2017 (2020)

Commissaris

Mazars Bedrijfsrevisoren CVBA, vertegenwoordigd door **Lieven Acke**, bedrijfsrevisor

ASM AÉRO

RAAD VAN BESTUUR (EN VERVALDATUM VAN HET MANDAAT)

Voorzitter, belast met het dagelijks bestuur

SA SABCA, vertegenwoordigd door de Algemeen Directeur **Thibauld Jongen** (2018)

Vicevoorzitter

S.A.S. AAA, vertegenwoordigd door de Voorzitter, **Gilles Chauby** (2018)

Bestuurders

Jean-Marie Dujardin, Transformation and Continuous Improvement Director– SABCA Groep (2018)

Cédric Nouvelot, Algemeen Adjunct-Directeur - AAA (2018)

Commissaris

Mazars Audit et Conseil SARL, vertegenwoordigd **Adnane Loukili**, bedrijfsrevisor

¹ Verkozen op voordracht van de Groep Dassault

² Verkozen op voordracht van de Groep GKN Aerospace – Fokker

Boodschap van de Voorzitter en van de Algemeen Directeur

Een jaar na de lancering door de SABCA Groep van het strategisch transformatieplan "**Project of the Century**" om **Robuust, Winstgevend en Competitief** te zijn, tekent de Groep een opmerkelijke vooruitgang op. De Directies van de programma's werden aangesteld, hun focus richt zich zowel op klanttevredenheid als op economische prestaties. De bedrijfsprocessen en de organisatie werden ingrijpend geherdefinieerd om de rollen en verantwoordelijkheden van alle medewerkers binnen de Vennootschap af te bakenen. De Lean-middelen en -methode zijn bedrijfsbreed in uitvoering met als prioriteit onze klanten te dienen overeenkomstig onze verbintenissen.

Daarnaast heeft de SABCA Groep op alle hiërarchische niveaus nieuwe personen en competenties geworven om bij te dragen tot het succes van onze transformatie, door de inbreng van hun expertise en externe visie.

Ondanks deze vooruitgang blijven nog uitdagingen en moeilijkheden bestaan en blijven de resultaten van de Groep nog achter op de verwachtingen. De vooruitgang op sociaal niveau was niet zo goed als verwacht en het personeel zal nog grote inspanningen moeten leveren: de Raad van bestuur dringt erop aan dat de doelstellingen in termen van activiteitsgraad, vermindering van het absentisme, productiviteit, uurtarief, enz. in 2018 absoluut worden gehaald. Indien nodig zal de Directie extra maatregelen moeten nemen.

Op niveau van de markten blijven moeilijkheden bestaan in de burgerluchtvaart met de bevestiging van de lagere productieritmes voor de A380, in de zakenluchtvaart met de achterstand en vervolgens de annulering van het F5X- programma, in de ruimtevaart met de beslissing van Arianespace om het Ariane 5-programma voortijdig stop te zetten door de laatste productiepartij van 18 tot 10 draagraketten te verlagen, en in defensie met lagere productieritmes voor het militair transportvliegtuig A400M.

Anderzijds blijft het A350-programma een opmerkelijke vooruitgang optekenen, met een forse operationele verbetering van SABCA waarmee wij onze verbintenissen ten opzichte van onze klant Airbus zijn kunnen nakomen.

De markt van het onderhoud en de reparatie van gevechtsvliegtuigen en meer bepaald de F-16, blijft standhouden en SABCA's productiecapaciteiten op dit gebied zijn erkend. Perspectieven verbonden aan andere platformen zijn evenmin uit te vlakken, en het dossier voor de vervanging van de F-16 in België vertegenwoordigt eveneens een belangrijke uitdaging voor de Groep.

Toekomstgericht en overtuigd van de rol die de SABCA Groep kan spelen in de sector van de drones voor industriële toepassingen, heeft SABCA een nieuw dienstenaanbod gelanceerd met industrieel solide totaaloplossingen voor alle actoren van de markt van civiele drones. In 2017 heeft SABCA vooral gefocust op het onderzoek van deze groeiemarkt en op de ontwikkeling en verfijning van het aanbod. In 2018 zouden de eerste opportuniteiten concreet vorm moeten aannemen.

Geconfronteerd met de stopzetting van de activiteiten Ariane 5 vanaf 2020 en met de afname van een aantal programma's in de burgerluchtvaart, werkt SABCA aan de ontwikkeling van nieuwe activiteiten. In dit kader heeft de Raad van bestuur zijn steun gegeven aan en een budget goedgekeurd voor een aanzienlijke uitbreiding van de activiteiten in marktonderzoek en R&D.

"Project of the Century" – Engagements voor 2020

PROJECT OF THE CENTURY SABCA 100 YEARS: TIME FLIES

In april 2017 heeft de Raad van bestuur een essentieel en noodzakelijk driejarenproject goedgekeurd om de herpositionering van de SABCA Groep in een snel veranderende en uitdagende economische context te bespoedigen.

De technische, operationele en economische moeilijkheden die een aantal programma's in de afgelopen jaren hebben gekend, de constante druk van grote opdrachtgevers op de prijzen, de globale concurrentie in een dalende conjunctuur, en de relatief kleine omvang van de SABCA Groep, zijn uitdagingen waarop de Groep snel moet inspelen om haar toekomst te verzekeren.

Met het strategisch actieplan "Project of the Century" (POTC) wil de SABCA Groep **Robuust**, **Winstgevend** en **Competitief** zijn. Daarom zullen alle aspecten van het waardecreatieproces en de kostenstructuur volgens het principe van Lean Manufacturing worden herzien en aangepast.

Om de implementatie van het POTC-project te ondersteunen en te bespoedigen, werd een afdeling 'Transformation and Continuous Improvement' opgericht.

Hierna een korte toelichting van een aantal kernpunten van het actieplan.

One SABCA

Het operationeel beheer van de vier industriële sites van de SABCA Groep (Brussel, Charleroi, Lummen en Casablanca) werd onder één managementteam gegroepeerd.

De procesveranderingen werden hoofdzakelijk met twee middelen uitgevoerd: het **RACI-model** (Responsible, Accountable, Consulted, Informed) en de **Development Matrix**, geïmplementeerd begin 2018 voor een grotere coherentie, reactievermogen, efficiëntie en klanttevredenheid.

Een programmagerichte organisatie

De programmagerichte organisatie die werd ingevoerd om te focussen op klanttevredenheid, tekent haar eerste resultaten op en leidt tot een grotere efficiëntie.

De **Programma's**, de sleutels tot klanttevredenheid en tegelijkertijd de indicatoren van de economische prestaties van de SABCA Groep, vormen de hoeksteen van de organisatie via welke SABCA haar knowhow en productaanbod ten dienste stelt van haar klanten. In dit kader zijn de Programmamanagerantwoordelijken, ondersteund door een Programmateam dat de beroepen en expertise van de SABCA Groep vertegenwoordigt, belast met het klantrelatiebeheer en tegelijkertijd met de inachtneming van hun budgets.

Industriële activiteit georganiseerd rond Productie-eenheden

Onze productie-eenheden werden opgericht als operationele ondersteuning van de programmagerichte organisatie.

De activiteiten van de SABCA Groep zijn gegroepeerd in de volgende expertisecentra:

- Geïntegreerde "Plug & Fly" structuren en uitrustingen
- Aandrijfsystemen
- Oppervlaktebehandeling
- MRO en modernisering van platformen en uitrustingen
- Complexe en grote composietstructuren
- Montage van vliegtuigonderdelen

Technologie en innovatie

De technische afdeling werkt nu hoofdzakelijk samen met de programma's en de productie om voor ons diensten- en productaanbod geïntegreerde oplossingen te leveren.

Aankoop - een strategische hefboom

De Aankoopafdeling is voortaan belast met de identificatie, de ontwikkeling en het beheer van onze bestaande en nieuwe partners en met de nodige complementariteit voor de SABCA Groep in termen van kosten, productiecapaciteit en competentie.

Meer en systematisch outsourcen

Om de competenties in haar specifieke beroepen verder te kunnen ontwikkelen, is het essentieel dat de SABCA Groep haar concurrentievermogen kan verstevigen, in het bijzonder door de beheersing van de uurtarieven. Rekening houdend met haar grootte en met de diversiteit van haar beroepen, kan de Groep haar concurrentievermogen verzekeren door zich toe te spitsen op haar expertisegebieden en door de activiteiten te outsourcen die niet tot haar kernactiviteit behoren en die noch strategisch noch duurzaam zijn. Voor de offerteaanvragen waaraan de Groep in de toekomst wenst deel te nemen, zal een hoge mate van outsourcing altijd integraal deel uitmaken van de aangeboden oplossing. Voor de lopende activiteiten van de Groep zal de noodzaak van outsourcing systematisch worden onderzocht. In die context wordt de opdracht van de nieuwe Aankoopdirectie volstrekt duidelijk.

Betere communicatie en werkrelaties

De SABCA Groep kan bij haar personeel op heel wat competenties, enthousiasme en ervaring rekenen. Met het oog op een goede samenwerking zal de interne communicatie – een belangrijke hefboom voor de motivatie van het personeel – via diverse kanalen worden bevorderd. Bij de SABCA Groep werken, betekent een aantal beginselen en waarden aannemen en versterken om het vereiste prestatieniveau te bereiken en de doelstellingen van de Groep te halen. Hierbij zal de nadruk liggen op aspecten zoals veiligheid, activiteitsgraad, discipline en naleving van de regels in het algemeen. Ten slotte zullen de reorganisatie ingevoerd door het "Project of the Century" alsook de analyses voor meer outsourcing een impact hebben op een gedeelte van het personeel. Zo werd een dienst "Mobiliteit, Herinschakeling en Competentiebeheer" opgericht om het personeel bij deze veranderingen te begeleiden en de beste oplossingen te bieden voor deze belangrijke HR-uitdagingen.

Activiteiten van de Groep in 2017

RUIMTEVAART

In 2017 heeft de Groep in het kader van de ontwikkeling van nieuwe Europese draagraketten contracten gesloten met zowel ArianeGroup voor de draagraket Ariane 6 als met ELV/Avio voor de draagraket Vega-C.

Voor Ariane 6 werd dit jaar de belangrijkste mijlpaal van de Preliminary Definition Review afgerond. De eerste exemplaren naar de standaard "Engineering Model" zullen in 2018 worden geleverd. In 2019 zullen de kwalificatie-exemplaren volgen en in 2020 de vluchtexemplaren.

Ter herinnering, de TVAS P120 (Thrust Vector Actuation System – of servobesturing) is van het elektromechanisch type en vertoont overeenkomsten met die waarmee de eerste trap van de VEGA-C zal worden uitgerust. De LL-TVAS, van het elektrohydraulisch type, gedeeltelijk afgeleid van die van Ariane 5, gebruikt een hydrauliek met gerecyclede vloeistof en zal de sturing van de Vulcain Motor beheren. De UL-TVAS (Vinci motor), van het elektromechanisch type, is direct afkomstig van de ontwikkelingen in het kader van het Ariane 5 ME-programma.

SABCA ontwikkelt de geïntegreerde software voor de uitvoering van de controlealgoritmen van de servobesturingslussen van de P120-motoren. Deze software functioneert op de "CLP" processor die eveneens door SABCA in het kader van de R&D- en ESA-programma's werd ontwikkeld.

Dankzij 6 succesvolle lanceringen door Arianespace in 2017, heeft SABCA voor het Ariane 5-programma een hoog activiteitsniveau kunnen standhouden. Voor dit programma levert SABCA zowel de structurelementen (voormantel, achtermantel, dempingssysteem) als de servobesturingen voor het richten van de straalmotoren van deze draagraket: de GAT (aandrijfgroep straalpijpen), de GAM (aandrijfgroep motor) en de GHSM (hydraulische groep servomotor).

De laatste productiepartij van Ariane 5 (EPC-batch verminderd tot 10 draagraketten) is in zijn laatste onderhandelingsfase met ArianeGroup. Eind 2017 werd een overeenkomst gesloten voor de opstart van de activiteiten.

Met 3 succesvolle lanceringen in 2017 haalt de Vega-raket zijn doel. Voor dit programma levert de SABCA Groep de straalpijpaandrijfsystemen (TVAS) en de 0/1 tussentrapstructuur.

BURGER- EN COMMERCIËLE LUCHTVAART

In de sector van de luchtvaart ligt 2017 in het verlengde van 2016: de Airbus-speerpuntprogramma's (A320, A350) blijven hogere productieritmes optekenen, terwijl de sector van de zakenluchtvaart stabiel is gebleven en aan het eind van het jaar de eerste tekenen van een opleving vertoont.

Nieuwe ontwikkelingen in burgerluchtvaart van het Middle of the market-segment zijn in 2017 niet van de grond gekomen en het risico bestaat dat dat in de komende jaren ook niet zal gebeuren.

Voor het A380 Airbus-programma, rekening houdend met de marktsituatie, tekenden de leveringen van de T-Shape vloeren in 2017 een totaal op van 19 stuks. Begin 2018 kreeg Airbus voor de Emirates A380 echter een grote order gegund, wat naar verwachting de productie nog heel wat jaren in stand zal houden.

Voor het A320-programma bereiken de bestellingen van de servokleppen (DDV – Direct Drive Valves) die specifiek zijn voor de Airbus familie, in 2017 een maandelijks ritme van 60 stuks.

Wat het A350-programma betreft, tekent SABCA in 2017 opmerkelijke resultaten op. Ondanks een stijging van de jaarlijkse leveringen tot 85 vliegtuigen, is SABCA erin geslaagd een buffervoorraad aan te leggen, tot de grote tevredenheid van de klant. Ter herinnering, SABCA is belast met de levering van de draagstructuren voor de flaps (FSS- Flap Support Structures) en de bijhorende stroomlijnkappen (FSF-Flap Support Fairings).

Voor Dassault Aviation levert SABCA onderdelen voor vrijwel alle modellen van de Falcon-zakenjet: composietelementen (ovenvlakken van het horizontale staartstuk - EPH, motorkappen) alsook vluchtbesturingssystemen (servobesturingen en andere hydraulische uitrustingen).

Eind 2017 heeft Dassault Aviation een streep gezet door het programma van de nieuwe F5X-zakenjet waarvan de ontwikkeling naar aanleiding van motorproblemen was stopgezet, en heeft zijn vervanger aangekondigd, een nieuwe zakenjet met een grotere capaciteit en uitgerust met nieuwe motoren.

De SABCA Groep is ook belast met de productie van de composietelementen van het horizontale staartstuk van de G650 en met de levering aan Fokker Aerostructures voor integratie en einde levering aan Gulfstream. Ten opzichte van 2016 tekenden de leveringen een daling op en bereiken in 2017 in totaal iets minder dan 60 exemplaren.

In 2017 werd actief geprospecteerd met een voorkeur voor de outsourcing van de productie van metalen en composieten vliegtuigelementen en van de oppervlaktebehandelingen. Dankzij deze prospectie heeft de SABCA Groep nieuwe klanten kunnen aantrekken, zowel in de sector van de ruimtevaart als van de burgerluchtvaart.

DEFENSIE

In defensie concentreert SABCA haar activiteiten vooral op de modernisering van de platformen (vliegtuigen, helikopters), het onderhoud en de reparatie van uitrustingen voor de Belgische en buitenlandse krijgsmachten.

2017 is even druk geweest als 2016, met nieuwe handelssuccessen in de Verenigde Staten, zoals de uitbreiding van ons onderhoudscontract met de USAFE tot de F16 van de Amerikaanse National Guard.

Voor haar referentiekland (de Luchtcomponent van de Belgische Krijgsmacht) heeft de SABCA Groep haar activiteiten op de verschillende platformen voortgezet (F16, Alpha-Jet, Augusta A109), en consolideert haar status van "Depot/werkplaats" ten opzichte van de

Luchtmacht. De onderhouds- en reparatieactiviteit tekent in 2017 eveneens een gestaag ritme op.

De ontwikkelingsactiviteiten in defensie hebben gefocust op het moderniseringscontract van de Mirage 2000D, gesloten in 2016 en voor welk de studie en de productie van de pods voor de boordkanonnen aan de SABCA Groep door Dassault Aviation werden gegund.

Met 20 leveringen is het productieritme van het Europees militair transportvliegtuig Airbus A400M in 2017 stabiel gebleven, maar zal in 2018 en in de erop volgende jaren aanzienlijk worden teruggeschroefd. In het kader van dit programma is SABCA belast met de ontwikkeling en de productie van de uitschuifelementen van de vleugelkleppen, alsook met de productie van de composietbekleding van de vleugels.

In 2017 heeft België eveneens een overheidsopdracht gelanceerd voor de vervanging van de gevechtsvliegtuigen, waarbij een aantal staatsagentschappen werden gecontacteerd. SABCA, alsook de belangrijkste Belgische luchtvaartactoren, hebben deelgenomen aan de besprekingen over een industriële participatie met de verschillende luchtvaartindustriëlen die de staatsagentschappen ondersteunen.

DRONES

In juni 2017 heeft de SABCA Groep op het luchtvaartsalon van Le Bourget aangekondigd dat de Groep in de sector van de civiele drones een nieuw dienstenaanbod op de markt brengt, hoofdzakelijk voor industriële toepassingen. De positionering van SABCA op de markt van de drones is een logische verlenging van een expertise verworven na bijna honderd jaar activiteit in de luchtvaartsector, met het ontwerp, de productie, de proeven, de certificering, het onderhoud, de reparatie en de wijziging van platformen en luchtvaartelementen voor talrijke toepassingen.

Met een compleet dienstenaanbod voor commerciële of institutionele toepassingen die drones gebruiken, positioneert SABCA zich als geïntegreerde dienstverlener van industrieel solide totaaloplossingen voor alle actoren van het drone-ecosysteem. Dit ecosysteem omvat behalve de dronefabrikanten en de eindgebruikers, de ontwikkelaars van technologieën en nuttige belastingen alsook de overheden en andere actoren.

Deze activiteit sluit perfect aan bij de andere activiteiten van de Groep en zal toelaten om bestaande competenties en producten te hergebruiken, zowel in termen van ontwerp en productie (aandrijfsystemen, ingebouwde elektronica, composiet, enz.) als van onderhoud en modernisering (kwalificatie, certificering, enz.)

ONDERZOEK EN TECHNOLOGIE

Zeven Onderzoek- en Technologieprojecten hebben in 2017 belangrijke mijlpalen bereikt.

TECCOMA

In het kader van dit programma, gefinancierd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest via Innoviris dat optreedt voor rekening van Skywin, zijn twee demonstratiemodellen gepland.

In 2017 heeft SABCA de definitie van het eerste demonstratiemodel voltooid dat een sectie van het horizontaal vlak van een zakenjet vertegenwoordigt met gebruik van SQRTM-technologie (buiten autoclaaf). Dit demonstratiemodel integreert in één enkel element een verstijfd paneel, de langsliggers vooraan en achteraan en thermoplastische ribben gemonteerd met bevestigingen.

In 2017 werden de volgende werkzaamheden voltooid: de selectie van de malmaker, de lancering van de industrialisering van de mal voor de vervaardiging van het geïntegreerd demonstratiemodel, en de bepaling van een proeflading en een proefbelasting voor de mechanische test van het demonstratiemodel.

Het tweede demonstratiemodel vertegenwoordigt een flapsectie van een middelgroot commercieel vliegtuig tussen een B737 en een B787 met gebruik van RTM-technologie (buiten autoclaaf). Dit demonstratiemodel integreert in een enkel element een flappaneel, de langsliggers en thermoplastische ribben, gemonteerd met bevestigingen.

In 2017 werden contacten gelegd voor de fabricage door braiding van de vormstukken van de langsliggers. De proefbelasting voor de mechanische test werd eveneens uitgevoerd.

Ten slotte werd in 2017 met de UCL een onderzoekprogramma gestart voor de integratie door directe verbinding van de thermoplastische elementen en thermosets. Het is de bedoeling de thermoplastische ribben te integreren in de geïntegreerde elementen die het voorwerp zijn van de twee voorgaande demonstratiemodellen, in plaats van een montage met bevestigingen.

AEROSTREAM

Dit project, gefinancierd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest via Innoviris in het kader van het Marshall plan, *beoogt een expertiseopbouw van de universiteiten (ULB, UCL, KUL), van de fabrikanten (3D systems) en van de eindgebruikers (SABCA) inzake Additive Manufacturing*. Het project werd in 2017 voltooid met de realisatie van een demonstratiemodel uit aluminiumlegering.

ESA – GSTP5 – CLP (Control Loop Processor)

De 2B-fase van dit programma van de ESA werd in 2017 voortgezet met de ontwikkeling van softwaretools om de programmering van de functies van de CLP te vereenvoudigen.

ESA - GSTP6 – PRIMARY STRUCTURES MADE BY ADDITIVE MANUFACTURING

Eind 2017 werd SABCA door de ESA geselecteerd om een consortium te leiden samengesteld uit Thales Alenia Space – Frankrijk (TAS-F) gevestigd in Cannes, het Centre de Recherche en Métallurgie (CRM) gevestigd in Luik, de universiteit van Cransfield (CR-U), 3D Systems gevestigd in Leuven en Lisi Aerospace Additive Manufacturing (LAAM) gevestigd in Ayguemorte-les-Graves (Frankrijk).

Dit consortium heeft als opdracht drie demonstratiemodellen te ontwikkelen: een eerste demonstratiemodel met toepassing van de WAAM-technologie (Wire Arc Additive Manufacturing) met gebruik van een vlamboog, een warmtebron en een lasrups; een tweede demonstratiemodel met toepassing van de LBM-technologie (Laser Beam Melting) op titaanlegeringen; en een derde demonstratiemodel met toepassing van dezelfde LBM-technologie maar op aluminiumlegeringen voor ruimtetoepassingen (draagraketten, nanosatelliet).

ESA - GSTP6 – SPACE RIDER

Het Federaal Wetenschapsbeleid BELSPO heeft SABCA in kennis gesteld van zijn steunverlening aan een voorbereidend project voor de Spatial Space Rider, opvolger van het demonstratiemodel van binnenkomst in de atmosfeer IXV, via een GSTP-programma verdeeld tussen 3 Belgische luchtvaartindustriëlen: SABCA (aandrijfsystemen), SPACEBEL (besturingssoftware) en het Von Karman Instituut (aerothermodynamische modellering van de vlucht).

ESA – GSTP6 – LIMITED ANGLE TORQUE MOTOR FOR LLTVAS SYSTEM OF ARIANE 6

SABCA neemt als eindgebruiker deel aan dit ESA-programma gefinancierd door de Roemeense delegatie. Zo kan SABCA de Roemeense fabrikant van elektrische ICPE-motoren beoordelen, door de motor van de elektrische pomp LL-TVAS van Ariane 6 als testcase te nemen. De Preliminary Design van de motor ging in 2017 van start. De Preliminary Definition Review is gepland in maart 2018 en de Critical Definition Review in juni 2018 met het eindverslag in mei 2019.

CALLISTO

Dit programma wordt geleid door het CNES en het DLR en beoogt de herbruikbaarheid aan te tonen van traponderdelen van draagraketten. SABCA werd geselecteerd voor de VEB-structuur alsook voor de aandrijving van de richtschoepen (vinnen) en van het lanceringsmechanisme, hun bedieningselektronica en de eraan verbonden elektrische voedingsbron.

Veiligheid & Milieu

Bewust van het belang van de uitdagingen inzake veiligheid en gezondheid voor een toekomstgericht bedrijf, en met inachtneming van de wetten en regelgeving inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, ziet de Directie van de SABCA Groep erop toe dat alle medewerkers in veilige arbeidsomstandigheden kunnen werken.

Deze wil om veiligheid en gezondheid op het werk alsook milieuzorg te promoten, is stevig verankerd in de filosofie van de Groep en wordt gedragen door zowel het management, de techniek als human resources.

Overigens werden in 2017 de preventieteams uitgebreid met zowel menselijke middelen als materieel.

Het jaarlijks actieplan opgesteld door de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het werk (IDPB) bevat vier verbeterpijlers gebaseerd op de lessen getrokken uit praktijkervaringen en op onze ambities voor de toekomst:

1. Een "nul ongevallen" beleid, in het bijzonder te danken aan een risicoanalyse van de werkposten en het wegnemen van de risico's;
2. Een risicomanagement bij de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden;
3. Werkpostfiches als basis voor persoonlijk risicomanagement;
4. Een plan voor het intern verkeer;

De SABCA Groep kan rekenen op opgeleid en ervaren personeel en bereidt haar ISO 450001 certificering voor.

In 2017 kreeg de Groep voor haar site in Brussel de verlenging uitgereikt van haar milieu- en exploitatievergunning voor een periode van 15 jaar. Deze verlenging getuigt van het vertrouwen van de Brusselse overheid die ons steunt in onze bedrijfskeuzen en onze ontwikkelingen naar milieuvriendelijke technologieën en methoden.

Door onze neutralisatie-installatie te vervangen door een moderne installatie van de nieuwste generatie hebben wij zuiverder afvalwater kunnen lozen, en door onze afvalsorteringsmethoden aan te scherpen hebben wij het percentage van gerecycled afval aanzienlijk kunnen verhogen.

Wij hebben eveneens acties gelanceerd voor een rationeler energiegebruik, door de invoering van beheersystemen van onze verwarmingscentrales, van ons elektriciteitsverbruik en het gebruik van intelligente verlichting van de nieuwste generatie.

Ten slotte zijn wij recentelijk studies beginnen uitvoeren naar de productie van hernieuwbare energie met als doel onze sites uit te rusten met fotovoltaïsche panelen en met warmte-krachtcentrales.

Kwaliteit

De SABCA Groep bevestigt haar wil om voor al haar diensten en producten strenge eisen en een hoog kwaliteitsniveau te handhaven. Dit beleid past in het kader van de naleving van de regelgeving, van de normen en van de certificeringen uitgevoerd door de auditbureaus, alsook van de naleving van de nationale en internationale milieunormen.

Om haar verbintenissen inzake kwaliteit na te komen, heeft de SABCA Groep een afdeling Transformation and Continuous Improvement opgericht en heeft de afdeling Kwaliteitszorg met een nieuwe directeur en extra resources uitgebreid om het kwaliteitsmanagementsysteem te beheren.

Drie krachtlijnen liggen aan de grondslag van de verwezenlijkingen van 2017: de uitvoering van de strategie binnen de SABCA Groep, de bepaling en uitvoering van nieuwe bedrijfsprocessen en de uitlijning van de kwaliteitssystemen met het beginsel "ONE SABCA".

Met de audit van het kwaliteitsmanagementsysteem heeft SABCA Limburg de certificeringen ISO9001:2015, EN9100:2016 en AQAP2110 kunnen bekrachtigen. Voor de Vennootschap SABCA buiten de dochterondernemingen is het toezicht overeenkomstig de benchmarks ISO9001:2008, EN9100:2009 en AQAP2110 verlopen zoals gepland.

Eind 2017, hebben SABCA en haar dochteronderneming SABCA Limburg van de overheid de goedkeuring gekregen voor de fusie van hun Production Organisation Approvals (POA) overeenkomstig de PART21G-reglementering.

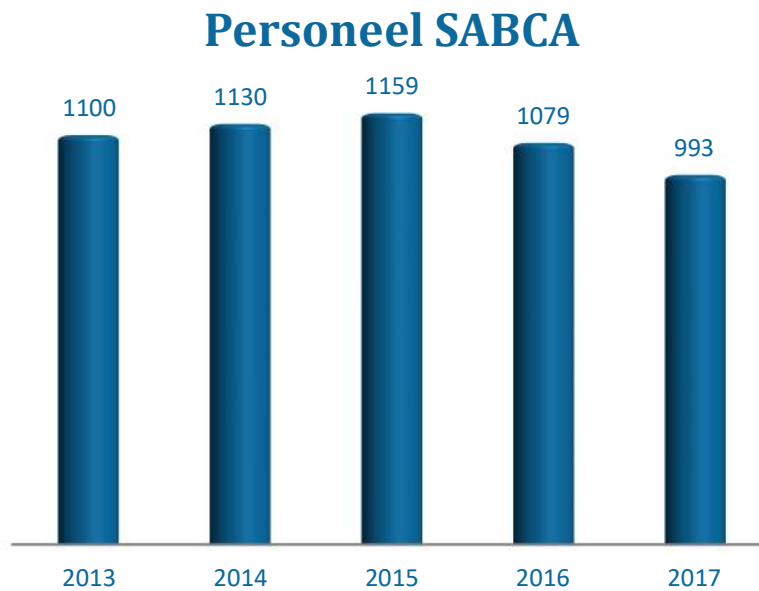
De SABCA Groep behoudt haar PART145-erkenning, alsook haar PRI-NADCAP-certificeringen voor de oppervlaktebehandelingen, de niet-destructieve controles en de specifieke klantcertificeringen (Boeing, Lockheed Martin, enz.).

Human resources

Personeelsverloop

Op 31 december 2017 telde de SABCA Groep een personeelsbestand van 993 personen, ten opzicht van 1079 personen eind 2016.

De inkrimping van het personeelsbestand is hoofdzakelijk toe te schrijven aan personen die op pensioen werden gesteld en niet zijn vervangen, alsook aan een aantal vertrekken verbonden aan de wisselende werklast van het bedrijf en aan de vereenvoudiging van de organisatie en de bedrijfsprocessen.

Verklaring inzake Corporate Governance

Als vennootschap naar Belgisch recht, genoteerd op Euronext Brussels, verbindt SABCA NV ("SABCA" of de "Vennootschap") zich ertoe de governancebeginselen van de Belgische Corporate Governance Code (CGC) - editie 2009 – na ta leven. Deze code kan worden geraadpleegd op de website www.corporategovernancecommittee.be.

Zoals voorgeschreven door de CGC, heeft SABCA een Corporate Governance Charter opgesteld. De eerste versie van dit Charter werd op 13 september 2011 door de Raad van bestuur van de Vennootschap goedgekeurd. Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, wordt het Charter op de website van de Vennootschap www.sabca.com gepubliceerd, in een duidelijk herkenbare rubriek " Investor Corner" en gescheiden van de commerciële informatie. Dit Charter wordt afhankelijk van de ontwikkeling van de Vennootschap en van de geldende regelgeving aangepast.

Gelet op de grootte, de aard en de specifieke aandeelhoudersstructuur van de Vennootschap, meent de Raad van bestuur dat het verantwoord is om van sommige bepalingen van de CGC af te wijken.

Deze afwijkingen betreffen de volgende bepalingen:

Bepaling 4.1: Er dient een rigoureuze en transparante procedure te bestaan voor de efficiënte benoeming en herbenoeming van bestuurders. De Raad van bestuur stelt benoemingsprocedures en selectiecriteria op voor de bestuurders, waarbij, in voorkomend geval, specifieke regels kunnen gelden voor uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders.

Gelet op de aandeelhoudersstructuur van de Vennootschap, met een controlerende meerderheidsaandeelhouder en een tweede grote referentieaandeelhouder, heeft de Vennootschap tot op heden geen specifieke procedures opgesteld inzake de benoeming van bestuurders. Het is de Raad zelf, bijgestaan door de voorzitter, die zich uitsprekt over de voorstellen tot (her)benoeming die aan de Algemene Vergadering worden voorgelegd. Daarom ook heeft de Vennootschap geen benoemingscomité opgericht (zie bepaling 5.3 hierna).

Dit houdt in dat de Vennootschap afwijkt van alle bepalingen waarin de CGC zowel voor de benoeming als de evaluatie van de bestuurders en het uitvoerend management verwijst naar de ondersteuning door of naar een voorstel of advies van het benoemingscomité. Dit is het geval voor de volgende bepalingen van de code:

- 4.2: [...] *Het benoemingscomité beveelt de raad van bestuur geschikte kandidaten aan. [...]*
- 4.6: [...] *wordt vergezeld van een aanbeveling door de raad van bestuur, gebaseerd op het advies van het benoemingscomité.*
- 5.3: [...] *De raad van bestuur richt een benoemingscomité op in overeenstemming met de bepalingen in Bijlage D.*
- 6.3: [...] *verleent het benoemingscomité ondersteuning aan de raad van bestuur bij de benoeming en opvolging van de CEO en de andere leden van het uitvoerend management[...].*
- *Bijlage D: Benoemingscomité*

De redenen waarom de raad tot op heden geen benoemingscomité heeft opgericht zijn toegelicht in de motivering bij bepaling 4.1 hierboven.

Als vennootschap naar Belgisch recht genoteerd op Euronext Brussels, moet SABCA eveneens artikel 96 §2, 6° van het Wetboek van Vennootschappen naleven zoals ingevoerd door de wet van 3 september 2017 betreffende de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote vennootschappen en groepen.

In 2017 had de Vennootschap nog geen diversiteitsbeleid uitgestippeld. Dat is onder meer aan de volgende redenen toe te schrijven:

- Het herstructureringsplan "Project of the Century", geïnitieerd in 2017 en van essentieel belang voor de Vennootschap, werd prioritair ingevoerd en heeft de nodige resources vereist;
- De recente inwerkingtreding van de wet van 3 september 2017, gelet op het feit dat voor de uitstippeling van een degelijk diversiteitsbeleid de bijdrage van meerdere directies van de Vennootschap nodig is, en dat een diversiteitsbeleid alleen resultaten kan opleveren wanneer door de gehele Vennootschap onderschreven;
- De historische markten van SABCA, namelijk ruimtevaart, burgerluchtvaart en defensie, trekken meestal een veeleer homogeen personeel aan. Het uit te Tippelen diversiteitsbeleid moet deze uitdaging in aanmerking nemen en evenwichtig zijn.

De Raad van bestuur wijst echter op het belang van diversiteit binnen de Vennootschap.

In 2017 werden binnen de Raad van bestuur twee bestuursters aangesteld. Op de datum van dit verslag telt de Raad van bestuur tien leden waarvan twee vrouwelijke leden. Bij de selectie van kandidaten voor de toekomstige benoemingen van bestuurders, zal de Raad van bestuur toezien op de naleving van de regelgeving inzake diversiteit binnen de Raad van bestuur, in het bijzonder in termen van genderdiversiteit, zodat vanaf 2019 minstens een derde van de Raad van bestuur van een ander geslacht is dan dat van de overige leden.

1. Samenstelling van de Raad van bestuur van SABCA

1.1. Samenstelling

De raad telt momenteel tien leden: de ledenlijst, de aanduiding van de voornaamste functie die ze buiten SABCA bekleden en de hoofdaandeelhouder op wiens voordracht ze werden verkozen, zijn op blz. 4 vermeld.

Alle leden van de raad zijn niet-uitvoerende bestuurders waarvan drie onafhankelijke bestuurders.

1.2. Benoemingsregels

De raad heeft geen bijzondere regels aangenomen met betrekking tot de uitoefening van de bestuurdersfunctie.

2. Werking van de Raad van bestuur

2.1. Frequentie van de vergaderingen

De Raad van bestuur komt samen telkens wanneer het belang van de Vennootschap dit noodzaakt en onder meer om de halfjaarrekening en de jaarrekening, evenals de investeringen goed te keuren.

In 2017 is de Raad van bestuur drie keer samengekomen.

Aanwezigheid van de bestuurders op de vergaderingen van de Raad van bestuur

Dhr. Remo Pellichero ¹	3
Dhr. Benoît Berger, tot 19 september 2017	1
Dhr. Hans Büthker	2
Dhr. Olivier Costa de Beauregard	3
Dhr. Philippe Delaunois ²	3
Dhr. Jacques de Smet ³	3
Dhr. Charles Edelstenne	2
Mevr. Carole Fiquemont, sinds 19 september 2017	1
Mevr. Michèle Gillot, sinds 1 juni 2017	2
Dhr. Michel Martin ⁴	1
Dhr. Loïk Segalen	2
Dhr. Nick Waters, tot 1 augustus 2017	1
Dhr. Geert Wijnands, sinds 19 september 2017	2

¹vertegenwoordiger van SPRL Gestime

²vertegenwoordiger van SA C.G.O.

³vertegenwoordiger van SA Gefor

⁴vertegenwoordiger van SPRL PASTEC-MIT

2.2. Bevoegdheid

Bij gebrek aan enig statutair voorbehoud beschikt de raad over alle bevoegdheden die hem door de wet zijn toegekend.

De raad bepaalt de strategische en kortetermijndoelstellingen van de Vennootschap en is belast met de vaststelling en goedkeuring van de middelen die in het werk moeten worden gesteld om deze doelstellingen te bereiken.

Op iedere vergadering neemt de raad alle operationele kwesties door die van belang zijn voor de Vennootschap.

2.3. Controle van het dagelijks bestuur

De persoon belast met het dagelijks bestuur brengt op iedere vergadering van de raad verslag uit over de gang van zaken, de commerciële prospectie en de marktvooruitzichten, de werklust, de financiële situatie en de investerings- of desinvesteringskansen.

3. Door de Raad van bestuur opgerichte comités

3.1. Permanent comité

Het permanent comité werd in 1970 opgericht en vergadert vóór de vergaderingen van de Raad van bestuur. Het comité belast zich met de herziening van de strategische uitdagingen en bereidt zo goed mogelijk de besluiten voor die aan de Raad van bestuur worden voorgelegd.

Het permanent comité is samengesteld uit:

- De heer Remo Pellichero, voorzitter, vertegenwoordiger van SPRL Gestime,
- De heer Thibauld Jongen, algemeen directeur,
- De heer Dimitri Duray, financieel directeur,
- twee vertegenwoordigers gekozen door de referentieaandeelhouders, namelijk voor 2017
 - o De heer Loïk Segalen (Dassault Aviation),
 - o De heer Nick Waters (GKN plc) (tot 1 augustus 2017) en de heer Geert Wijnands (Fokker Technologies Group B.V.) (sinds 19 september 2017)
- De heer Philippe Delaunois, vertegenwoordiger van SA C.G.O., onafhankelijk bestuurder,
- De heer Jacques de Smet, vertegenwoordiger van SA Gefor, onafhankelijk bestuurder,
- De heer Michel Martin, vertegenwoordiger van SPRL PASTEC-MIT, onafhankelijk bestuurder (tot 1 juli 2017)

In 2017 is het permanent comité drie keer samengekomen.

Aanwezigheid van de bestuurders op de vergaderingen van het permanent comité

Dhr. Remo Pellichero ¹	3
Dhr. Philippe Delaunois ²	3
Dhr. Jacques de Smet ³	3
Dhr. Michel Martin ⁴ , tot 1 juli 2017	1
Dhr. Loïk Segalen	2
Dhr. Nick Waters, tot 1 augustus 2017	1
Dhr. Geert Wijnands, sinds 19 september 2017	1

¹vertegenwoordiger van SPRL Gestime

²vertegenwoordiger van SA C.G.O.

³vertegenwoordiger van SA Gefor

⁴vertegenwoordiger van SPRL PASTEC-MIT

3.2. Auditcomité

Het auditcomité, opgericht overeenkomstig de wet van 17 december 2008, wordt voorgezeten door de heer Jacques de Smet, boekhoud- en auditdeskundige, vertegenwoordiger van SA Gefor, onafhankelijk bestuurder. De niet-uitvoerende bestuurders, de heer Loïk Segalen, de heer Nick Waters (tot 1 augustus 2017) en de heer Geert Wijnands (sinds 19 september 2017) vervolledigen dit comité. Occasioneel wordt het comité uitgebreid met de commissaris, de algemeen directeur, de financieel directeur, de interne auditor die eveneens verantwoordelijk is voor het risicomanagement, en elke andere adviseur die het comité nodig acht.

Het huishoudelijk reglement van het auditcomité is toegevoegd in bijlage C van het Corporate Governance Charter van SABCA. Het auditcomité rapporteert over zijn werkzaamheden aan de Raad van bestuur en doet aanbevelingen met betrekking tot de te nemen maatregelen.

In 2017 heeft het auditcomité drie keer vergaderd, onder meer om de statutaire en de geconsolideerde halfjaar- en jaarrekening te auditen. Het auditcomité heeft eveneens de resultaten van het auditplan onderzocht, dat tot doel had de efficiëntie van de interne controlesystemen en van het risicomanagement te controleren.

De verantwoordelijkheid voor de interne audit en voor het risicomanagement zijn in één enkele functie verenigd en staan onder het directe toezicht van de algemeen directeur. Een medewerker van SABCA is voltijds belast met deze dubbele verantwoordelijkheid.

Aanwezigheid van de bestuurders-leden op de vergaderingen van het auditcomité

Dhr. Jacques de Smet ¹	4
Dhr. Loïk Segalen	3
Dhr. Nick Waters, tot 1 augustus 2017	2
Dhr. Geert Wijnands, sinds 19 september 2017	1

¹vertegenwoordiger van SA Gefor

4. Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de Vennootschap wordt verzekerd door de algemeen directeur bijgestaan door het directiecomité, het "Senior Management Team (SMT)" genoemd en samengesteld uit de volgende directieverantwoordelijken:

- Dimitri Duray, financieel directeur,
- Peter Reynaert, directeur operations,
- Marc Dubois, commercieel directeur,
- Didier Descamps, technisch directeur,
- Sabine Lelièvre, aankoopdirectrice,
- Zeger de Spiegelaere, directeur kwaliteit,
- Tiny Coppens, directrice human resources,
- Jean-Marie Dujardin, directeur Transformation and Continuous Improvement,
- André Baus, directeur IT,

Het SMT vergadert wekelijks om de thema's door te nemen die belangrijk zijn voor de Vennootschap, de toepassing van de strategie (bij) te sturen en de acties en de actualiteit te volgen. Een keer per maand wordt een specifiek thema op de agenda geplaatst, zoals kwaliteitszorg, de prestatie-indicatoren of de bedrijfsrisico's.

5. Beleid inzake de resultaatbestemming

In zijn voorstellen aan de Algemene Vergadering wil de Raad van bestuur een evenwicht vinden tussen enerzijds de hoge investeringskosten verbonden aan de lucht- en ruimtevaartactiviteiten van de Vennootschap en anderzijds een billijke kapitaalvergoeding.

6. Aandeelhouders

Dassault Belgique Aviation SA, een nagenoeg 100 % dochteronderneming van de Groupe Industriel Marcel Dassault, bezit 53,28 % van het kapitaal van de Vennootschap. Fokker Aerospace B.V., dochteronderneming van de Engelse Groep GKN Plc, bezit 43,57 % van het kapitaal. Het saldo van 3,15 % is genoteerd op Euronext Brussels.

7. Transacties met verbonden partijen

De aan- en verkoopverrichtingen worden uitgevoerd tegen de marktprijs.

In 2017 werden geen garanties gegeven of ontvangen voor vorderingen op de verbonden partijen.

Voor het boekjaar 2017 heeft de Groep geen voorzieningen voor dubieuze vorderingen geboekt voor bedragen verschuldigd door de verbonden partijen.

Deze evaluatie wordt elk boekjaar uitgevoerd, rekening houdend met de financiële situatie van de verbonden partijen alsook met de markt waarop zij actief zijn.

De login en de waarden zijn opgenomen in staat 14 van de geconsolideerde rekeningen.

8. Interne audit en risicomanagementsysteem

SABCA heeft haar interne auditactiviteiten geformaliseerd op basis van het COSO2-managementmodel voor interne controle. De interne audit behandelt het risicomanagement, door de controleomgeving te bepalen, de risico's vast te stellen en zodanig te rangschikken om de belangrijkste risico's af te bakenen en toe te zien op het bestaan, de uitvoering en de efficiëntie van de interne controles. Communicatie, informatie, monitoring en toezicht maken deel uit van deze benadering.

De kerndoelstelling beoogt de efficiëntie van de programma's en de bedrijfsprocessen te verhogen, door hun risiconiveau te verlagen en zodoende de prestaties te verbeteren en waarde te creëren.

Zoals elk controlesysteem biedt het ingevoerde risicomanagementsysteem een behoorlijke garantie inzake het bereiken van de operationele doelstellingen.

8.1 Controleomgeving

De werkwijze van de verschillende entiteiten wordt beheerd door de "Managementprocessen" die de principes en procedures ervan beschrijven met hun input- en outputgegevens en hun interacties.

Een verklaring inzake het milieubeleid, een charter interne audit, alsook een verklaring inzake het kwaliteitsbeleid werden opgesteld en aan al het personeel meegedeeld. Hun overeenstemming met de wetgeving, met de regelgeving, alsook met de veranderingen binnen onze activiteitensectoren worden elke jaar herzien.

8.2 Risicomanagementproces

Sinds 2009 heeft SABCA de risicoanalyse en -beoordeling van de Vennootschap geformaliseerd. Om de risico's volgens prioriteit te kunnen rangschikken, werden ze in kaart gebracht op basis van de waarschijnlijkheid van hun optreden en van het niveau van hun impact. De opdrachten bepaald in een jaarlijks auditplan betreffen de risico's die als belangrijk zijn aangemerkt waarbij de aandacht zich hoofdzakelijk toespitst op de operationele risico's.

Een bijzondere aandacht gaat uit naar het financiële gedeelte: dit punt wordt in het hoofdstuk over de financiële risico's in punt 8.6 hierna behandeld.

8.3 De controleactiviteiten

De controleactiviteiten bestaan uit alle maatregelen die de Vennootschap heeft genomen heeft om een doelmatig beheer van de belangrijkste vastgestelde risico's te verzekeren.

De interna auditor is belast met de interne controleactiviteiten en supervisie van alle bedrijfsprocessen van de SABCA Groep.

Het jaarlijks auditplan wordt aan het auditcomité ter goedkeuring voorgelegd.

Met de auditactiviteiten beoogt SABCA de naleving van de normen en wettelijke bepalingen en de toepassing van de procedures, alsook de vaststelling en het efficiënt beheer van de risico's. De inspanningen focussen hoofdzakelijk op het operationele gedeelte.

De auditactiviteiten trekken onder andere voordeel van de indicatoren die al in de processen worden gebruikt en van de acties die uit de risicomangementplannen voortvloeien.

Overigens integreert de financiële directie interne controlemaatregelen. Reviews van het financiële proces maken deze aanpak volledig.

De auditors van de afdeling kwaliteit voeren de kwaliteitsaudits uit volgens aangepaste procedures. Deze auditors zijn eveneens belast met de follow-up van de acties en aanbevelingen die uit de interne of externe audits voortvloeien.

De commissaris en zijn team zijn belast met de externe audit om de overeenstemming van de jaarrekening te bevestigen, net als bepaalde Belgische en buitenlandse controleinstellingen.

8.4 Informatie en communicatie

Voor elke audit wordt in een specifiek verslag opgesteld dat wordt samengevat en aan het auditcomité ter goedkeuring voorgelegd.

De afdeling kwaliteit maakt de kwaliteitsaudits bekend die intern of door externe bureaus worden uitgevoerd en is eveneens belast met de follow-up van de maatregelen.

De indicatoren worden maandelijks aan de verschillende comités voorgelegd die belast zijn met de bedrijfsvoering.

8.5 Leiding

De leiding van de interne audit en het risicomangement zijn in handen van de algemene directie die hierover aan het auditcomité rapporteert.

8.6 Voornaamste risico's en onzekerheden

De belangrijkste risico's en onzekerheden waaraan de Groep is blootgesteld zijn:

Risico's verbonden aan liquiditeiten en geldmiddelen

De financiële schulden houden geen beduidende risico's in voor de Groep. De Groep beschikt over een voldoende kasstroom om haar verplichtingen zonder liquiditeitsproblemen na te komen.

Kredietrisico's

Voor haar kas- en wisselverrichtingen werkt de Groep met erkende financiële instellingen.

De Groep beperkt tegenpartijrisico's door haar verkooptransacties grotendeels tegen contante betaling uit te voeren en door de toegekende kredieten door een kredietverzekeraar of door zakelijke zekerheden te laten waarborgen.

Rekening houdend met de toegepaste afschrijvingsmethode van de klantvorderingen voor de opstelling van de jaarrekening, is het risicoaandeel op de afsluitdatum van de vervallen en niet-afgeschreven vorderingen niet noemenswaard.

Markt- en wisselkoersrisico's

De Groep staat bloot aan een wisselkoersrisico op verkooptransacties in USD, terwijl de uitgaven grotendeels in EUR zijn, ondanks een opmerkelijke stijging van de aankopen in USD.

De Groep dekt dit risico gedeeltelijk in door gebruik te maken van termijncontracten en in voorkomend geval van valutaopties.

De Groep dekt haar toekomstige nettokasstromen alleen in wanneer die voldoende aanzienlijk worden geacht voor de uitoefening van de genomen wisselkoersdekkingen. Afhankelijk van het verloop in de tijd van de verwachte nettokasstromen kan het bedrag van de dekking worden bijgesteld.

Risico's verbonden aan de langetermijnprogramma's

De Groep is blootgesteld aan een risico op de langetermijnprogramma's omdat hun technische, economische en financiële ontwikkelingen de rentabiliteit kunnen aantasten. Deze risico's houden typisch verband met het vermogen producten en diensten te leveren die aan de behoeften van de klanten tegemoetkomen (kwaliteit en termijnen), met de constante druk op de prijzen wat kan leiden tot kleinere marges, met het gebrek aan menselijke middelen of aan machines, enz.

Operationele risico's

Naar aanleiding van de werkzaamheden uitgevoerd door de verantwoordelijken voor risicomanagement en interne controle, konden de operationele risico's worden vastgesteld en naargelang van hun aanvaardbaarheid in kaart worden gebracht.

- De schommelingen in de productieritmes verbonden aan de wisselende behoeften van de klanten in het kader van bestaande contracten, en de onzekerheid verbonden aan de gunning van nieuwe contracten, leiden tot een wisselende en - op termijn - zelfs lagere werklast dan de interne productiecapaciteit van de Vennootschap, wat de aanpassing van de productiecapaciteit wel eens zou kunnen noodzaken.
- De verdeling van de leeftijden binnen het personeel, en in het bijzonder de hoge gemiddelde leeftijd, bemoeilijkt de opvolging van strategische functies, de opleiding, de overdracht van gespecialiseerde knowhow, vooral in de geregementeerde en complexe technologische omgeving van de lucht- en ruimtevaartindustrie.
- De reorganisatie van de SABCA Groep via het programma "Project of the Century (POTC)" vertegenwoordigt een challenge die de Directie van dichtbij volgt.

9. Remuneratieverslag

9.1 Remuneratiecomité

Samenstelling en activiteiten

Het comité is samengesteld uit:

- SPRL Gestime, vertegenwoordigd door de zaakvoerder **Remo Pellichero**, voorzitter van de Raad van bestuur.
- SA C.G.O., vertegenwoordigd door de gedelegeerd bestuurder **Philippe Delaunois**, onafhankelijk bestuurder.
- SA Gefor, vertegenwoordigd door de gedelegeerd bestuurder **Jacques de Smet**, onafhankelijk bestuurder.

Neemt deel aan de vergaderingen:

- **Thibault Jongen**, Algemeen Directeur (behalve voor het gedeelte dat over zijn vergoeding handelt).

In 2017 is het remuneratiecomité drie keer samengekomen-

De remuneratie van de leden van het Senior Management Team (SMT) en van de andere personen die direct aan de algemeen directeur rapporteren, wordt herzien met een onderscheid tussen drie statussen: "groepsdirecteur", "afdelingsdirecteur" en "andere". Voor elk van deze personen onderzoekt het remuneratiecomité de verschillende samenstellende elementen van de remuneratie en onder meer de vaste en variabele elementen, de groepsverzekeringscontracten en het remuneratiebeleid.

Het huishoudelijk reglement van het remuneratiecomité is toegevoegd in bijlage D van het Corporate Governance Charter van SABCA.

Aanwezigheid van de bestuurders op de vergaderingen van het remuneratiecomité

Dhr. Remo Pellichero ¹	3
Dhr. Philippe Delaunois ²	3
Dhr. Jacques de Smet ³	3

¹vertegenwoordiger van SPRL Gestime

²vertegenwoordiger van SA C.G.O.

³vertegenwoordiger van SA Gefor

Remuneratiebeleid

De Vennootschap wil voor haar personeel een aantrekkelijk remuneratiebeleid ontwikkelen en handhaven, zonder de belangen van de Vennootschap en van de aandeelhouders uit het oog te verliezen.

Het remuneratiecomité herzielt de situatie van de leden van het Senior Management Team (SMT) alsook van de andere *direct reports* van de Algemeen Directeur.

Het comité luistert naar de toelichtingen van de persoon belast met het dagelijks bestuur en legt na onderhandeling en gedachtewisseling tussen de leden de definitieve voorstellen aan de Raad van bestuur voor die ter zake beslist.

De componenten van de remuneratie zijn de vaste remuneratie, de variabele remuneratie en het aanvullend pensioen.

Er wordt gestreefd naar een correct evenwicht tussen deze drie componenten waarvan het geheel, rekening houdend met de omvang van de verantwoordelijkheden en met het marktgemiddelde, de Vennootschap moet toelaten bekwame en competente deskundigen aan te trekken, te motiveren en te behouden.

De vaste remuneratie is gebaseerd op het verantwoordelijkheidsniveau en de evolutie ervan hangt af van de beoordeling van de individuele prestaties en van de markttrends inzake remuneratie.

Het remuneratiecomité legt aan de Raad van bestuur alle remuneratieherzieningen voor van het uitvoerend directiepersoneel.

De variabele remuneratie wordt toegekend aan de leden van het SMT op basis van hun prestatiebeoordeling en het bedrijfsresultaat.

Sommige leden van het SMT genieten een specifieke aanvullende pensioenregeling waarvan de jaarlijkse bijdrage afhankelijk is van het nettobedrijfsresultaat.

De variabele remuneratie van het boekjaar is definitief verworven na goedkeuring van de jaarrekening door de Algemene Vergadering.

Sinds de laatste jaarrekening werden geen significante veranderingen in het remuneratiebeleid aangebracht.

Het remuneratiebeleid past geen specifieke regels toe inzake opzegvergoeding.

9.2 De remuneratie van de leden van de Raad van bestuur en zijn comités*

Niet-uitvoerende bestuurders	EUR
SPRL Gestime, vertegenwoordigd door de zaakvoerder Remo Pellichero , Voorzitter	6.000
Benoît Berger , Directeur Aankoop - Dassault Aviation, tot 19 september 2017	12.572
Hans Büthker , Chairman and Chief Executive Officer – Fokker Technologies Group B.V.	17.601
Olivier Costa de Beauregard , Algemeen Directeur - Groupe Industriel Marcel Dassault	17.601
SA C.G.O. vertegenwoordigd door de gedelegeerd bestuurder Philippe Delaunois , onafhankelijk bestuurder	20.601
Carole Fiquemont , Secretaris-generaal van de Groupe Industriel Marcel Dassault, sinds 19 september 2017	5.029
SA Gefor vertegenwoordigd door de gedelegeerd bestuurder Jacques de Smet , onafhankelijk bestuurder	24.601
Charles Edelstenne , Algemeen Directeur - Groupe Industriel Marcel Dassault	17.601
Michèle Gillot , onafhankelijk bestuurster, sinds 1 juni 2017	10.267
Sprl PASTEC-MIT, vertegenwoordigd door de zaakvoerder, Michel Martin , onafhankelijk bestuurder, tot 1 juli 2017	7.833
Loik Segalen , Gedelegeerd Algemeen Directeur - Dassault Aviation	20.101
Nick Waters , Head of Corporate Finance & Strategy GKN plc, tot 1 augustus 2017	11.767
Geert Wijnands , Chief Financial Officer – Fokker Technologies Holding B.V., sinds 19 september 2017	6.029

EUR

* Raad van bestuur, auditcomité, permanent comité en remuneratiecomité.

Sinds de laatste jaarrekening werden geen significante veranderingen in het remuneratiebeleid van de niet-uitvoerende bestuurders aangebracht.

Per vergadering ontvangen de leden van de comités een zitpenning van 500 EUR en de voorzitter van het comité een zitpenning van 1.000 EUR. De overeenkomstige bedragen zijn in de bovenstaande tabel inbegrepen.

De heer Remo Pellichero beschikt via zijn vennootschap SPRL Gestime over een dienstverleningscontract waarvan het jaarlijkse forfaitair ereloon 75.000,00 EUR excl. btw bedraagt.

De wijzigingen aan de remuneratie van de leden van de Raad van bestuur en van de verschillende comités worden door de Algemene Vergadering bepaald op voorstel van de Raad van bestuur en op aanbeveling van het remuneratiecomité.

9.3 De remuneratie van de algemeen directeur en van de andere leden van het SMT

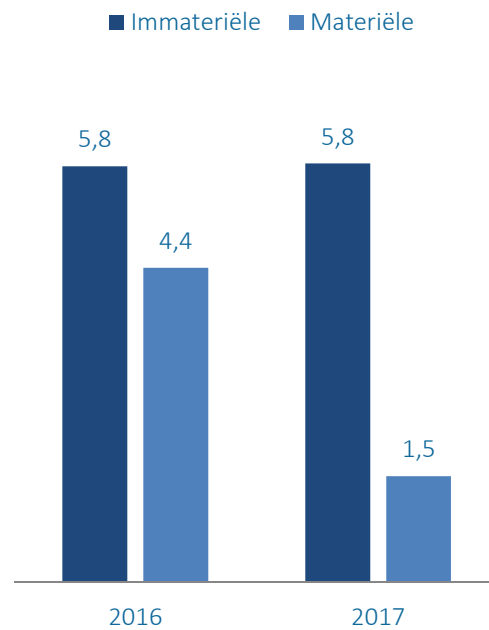
Op voorstel van het remuneratiecomité heeft de Raad van bestuur in 2017 voor de CEO en voor de andere leden van het SMT de onderstaande remuneraties vastgelegd.

EUR	CEO Thibauld Jongen	andere leden van het SMT
Vaste remuneratie	€ 211.150	€ 766.758
Variabele remuneratie	0	0
Totaal	€ 211.150	€ 766.758
Pensioenregeling	€ 24.286	€ 194.729
Andere voordelen	€ 7.023	€ 25.432

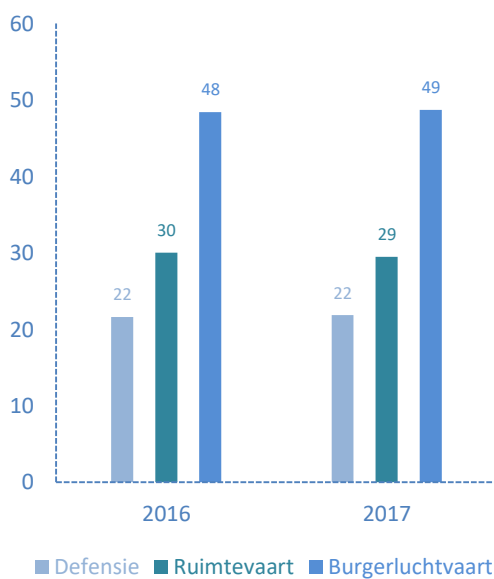
Financiële aspecten

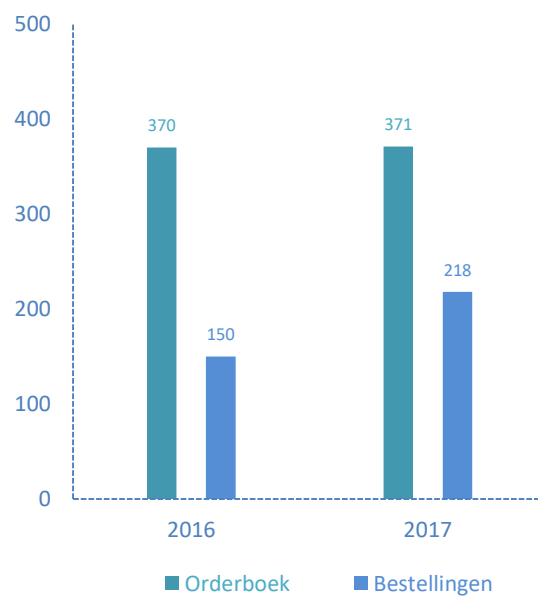
Investerings (MEUR)

Omzet per activiteitsdomein (%)

Bestellingen (MEUR)

1. SABCA Groep

Geconsolideerde kerncijfers - Verkorte geconsolideerde winst- en verliesrekening in IFRS

(in MEUR)	2016	2017
Opbrengsten	197,58	200,81
Omzet	202,14	216,84
Wijziging bestellingen in uitvoering	-14,26	-27,36
Geproduceerde vaste activa	5,80	5,79
Overige opbrengsten	3,90	5,54
Bedrijfskosten	-204,87	-207,17
Operationeel resultaat	-7,29	-6,36
Financiële opbrengsten	5,31	15,26
Financiële kosten	-6,59	-5,40
Operationeel resultaat na financiële resultaten	-8,57	3,50
Belastingen op het resultaat	2,83	-0,94
Nettoresultaat van het boekjaar	-5,74	2,56
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moederonderneming	-5,77	2,54
Niet-controlerende participatie	0,03	0,02
Totaal	-5,74	2,56

Winst per aandeel (in EUR)	2016	2017
(totaal aantal aandelen : 2.400.000)		
*gewone winst per aandeel	-2,39	1,07
*verwaterde winst per aandeel	-2,39	1,07

	2016	2017
Personeelsleden op 31 december	1.079	993

In 2017 heeft de SABCA Groep een jaarmzet gerealiseerd van 216,8 MEUR, een stijging van 7% ten opzichte van 2016, te danken aan het hogere productieritme van het A350-programma en aan nieuwe onderhouds- en moderniseringsactiviteiten.

Het operationeel resultaat van de Groep tekent een verlies op van -6,4 MEUR, voornamelijk als gevolg van waardeverminderingen in de voorraden naar aanleiding van de lagere productieritmes in de Airbus-programma's alsook het afgelasten van het Dassault F5X programma.

Het financieel resultaat tekent een winst op van 9,9 MEUR dankzij het positieve verloop van de marktwaarde van de valuta-afdekkingsinstrumenten (+13,4 MEUR), wat echter niet de toekomstige waarde weerspiegelt van deze instrumenten op het moment van hun effectieve uitoefening.

De uitgestelde belastingen worden herrekend volgens de Belgische belastinghervorming die een gemiddeld belastingtarief van 26,83 % genereert op basis van een 5-jarenplan vanaf 2018.

In 2017 tekent de Groep na belastingen een nettowinst op van 2,6 MEUR. Zonder rekening te houden met de positieve verandering in de marktwaarde van de valutaafdekkingsinstrumenten niet uitgeoefend per 31/12/2017, is het nettoresultaat een verlies van -2,9 MEUR.

De nettowinst van het boekjaar toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moederonderneming bedraagt 2,5 MEUR.

2. SABCA

Niet-geconsolideerde kerncijfers - Statutaire rekeningen volgens de Belgische boekhoudkundige principes

(in MEUR)	2016	2017
Omzet	192,41	208,15
Eigen vermogen	21,35	15,93
Investeringen	9,78	1,53
Resultaten		
- bedrijfsresultaat	-7,73	-8,02
- financieel resultaat	-1,11	2,54
- courant resultaat		
- uitzonderlijk resultaat		
- resultaat vóór belasting	-8,84	-5,48
- belasting	-0,01	-0,01
- resultaat na belasting	-8,85	-5,49
Totaal dividenden	*0,00	*0,00
* voor te leggen aan de Gewone Algemene Vergadering		
Courant resultaat per aandeel (in EUR)		
Resultaat vóór belasting per aandeel (in EUR)	-3,68	-2,28
Resultaat van het boekjaar per aandeel (in EUR)	-3,68	-2,29
Netto dividend per aandeel (in EUR)	0,00	0,00

De omzet bedraagt 208,1 MEUR, een stijging van 8,2 % ten opzichte van 2016.

Het bedrijfsresultaat toont een verlies van -8,0 MEUR voornamelijk als gevolg van waardeverminderingen in de voorraden naar aanleiding van de lagere productieritmes in de Airbus-programma's alsook het afgelasten van het Dassault F5X programma.

Het financieel resultaat tekent een winst op van 2,5 MEUR ten gevolge van de tegenboeking van de negatieve marktwaarden van de valutaafdekkingsinstrumenten die in de loop van het boekjaar werden uitgeoefend.

Het nettoresultaat komt uit op een verlies van -5,5 MEUR.

Rekening houdend met het actieplan om de operationele kosten te verlagen, meent de Raad van bestuur dat de boekhoudkundige waarderingsregels op basis van de bedrijfscontinuïteit verder kunnen worden toegepast.

De Raad van bestuur zal de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 31 mei 2018 voorstellen om voor 2017 geen dividend uit te keren.

Voorstellen van besluiten

Voor te leggen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 31 mei 2018

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

De bestemmingsrekening opgenomen in de aan de Algemene Vergadering overgelegde jaarrekening ziet er als volgt uit:

1. Te bestemmen verlies van het boekjaar	-5.563.235,64 EUR
2. Overgedragen verlies van het vorige boekjaar	-5.904.425,70 EUR
3. Te bestemmen verlies	-11.467.661,34 EUR

Rekening houdend met het geboekte resultaat, zal de Raad van bestuur de Algemene Vergadering voorstellen om voor 2017 geen dividend uit te keren.

De Raad van bestuur stelt voor om de volgende bestemming goed te keuren:

Over te dragen verlies	11.467.661,34 EUR
------------------------	-------------------

SABCA NV

Société Anonyme Belge de Constructions Aéronautiques

Haachtsesteenweg 1470

B-1130 Brussel

België

Telefoon: +32.2.729 55 11

Fax: +32.2.705 15 70

e-mail: info@sabca.be

www.sabca.com

S A B C A

SINDS 1920

JAARREKENING

2017

Jaarverslag 2017 van de Raad van Bestuur

Gewone Algemene Vergadering van 31 mei 2018

JAARREKENING

Geconsolideerde rekeningen	2
Verslag van de commissaris over de geconsolideerde financiële staten	25
Niet-geconsolideerde rekeningen	28
Verslag van de commissaris over de jaarrekening	46

Verklaring van de personen verantwoordelijk voor het verslag

Wij verklaren dat, bij ons weten, de jaarrekeningen goedgekeurd door de Raad van Bestuur van 23 april 2018, conform de toepasselijke normen werden opgesteld en een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten geboekt door de vennootschap en de bedrijven die behoren tot de consolidatie en dat het bijgevoegde beheersverslag een getrouw beeld geeft van de evolutie op gebied van zaken, van de resultaten en de financiële toestand van de vennootschap en van de ondernemingen die tot de consolidatie behoren, alsook een beschrijving inhoudt van de belangrijkste risico's en onzekerheden waaraan zij zijn blootgesteld.

Brussel, 23 april 2018

T. JONGEN
Algemeen Directeur

R. PELLICHERO
Vaste vertegenwoordiger van GESTIME bvba
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Overzicht van de financiële positie

Volgens IFRS-normen (International Financial Reporting Standards)

(in duizenden euros)	Toel.	2017	2016
Activa			
Vaste activa		108.883	115.045
Immateriële vaste activa	4.	44.160	45.815
Materiële vaste activa	3. & 7.	64.401	68.909
Deelnemingen in de verbonden ondernemingen	5.	112	112
Financiële en overige vaste activa	5.	210	209
Vlottende activa		228.762	223.555
Vorraden	8.	29.650	38.733
Bestellingen in uitvoering	8.	35.505	62.868
Handelsvorderingen en overige vorderingen	10.	56.187	64.984
Geldmiddelen en kasequivalenten		101.914	55.728
Overige vaste activa	<i>Geconsolideerd kasstroomoverzicht & 9.</i>	5.506	1.242
Totaal der activa		337.645	338.600
Passiva			
Total eigen vermogen		82.324	80.932
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders van de moederonderneming		82.201	80.826
Geplaatst kapitaal		12.400	12.400
Geconsolideerde reserves		69.801	68.426
Belang van derden		123	106
	<i>Mutatieoverzicht van het eigen vermogen</i>		
Langlopende verplichtingen		163.539	143.997
Schulden op lange termijn	7. & 11.	121.376	102.915
Vlottende voorzieningen	6. & 13	40.543	40.691
Uitgestelde belastingschulden	12.	1.620	391
Kortlopende verplichtingen		91.782	113.671
Handelsverplichtingen	7.	52.743	69.045
Fiscale en sociale verplichtingen	7.	12.469	12.919
Overige passiva op korte termijn	7.	7.220	14.850
Financiële verplichtingen op korte termijn	7.	4	2
Courante voorzieningen	6.	19.346	16.855
Totaal der passiva		337.645	338.600

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(in duizenden euros)	2017	2016
Opbrengsten	200.805	197.581
Omzet	216.840	202.146
Wijziging bestellingen in uitvoering	-27.363	-14.264
Geproduceerde vaste activa	5.786	5.801
Overige opbrengsten	5.542	3.898
Bedrijfskosten (-)	-207.165	-204.869
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	46.380	47.236
waarvan wijziging in voorraden	3.338	7.677
Diensten en diverse goederen	70.073	56.951
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	67.008	69.199
Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	13.486	18.721
Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen	7.176	3.941
Voorzieningen voor risico's en kosten	767	6.994
Andre operationele kosten	2.275	1.827
Operationeel resultaat (+)	-6.360	-7.288
Financiële opbrengsten (-)	15.264	124
Opbrengsten uit financiële activa	2	4
Opbrengsten uit courante activa	264	120
Andere financiële opbrengsten	14.998	0
Financiële kosten	-5.402	-6.590
Kosten van schulden	604	601
Andere financiële kosten	4.798	5.989
Operationeel resultaat na financiële resultaten (+)	3.502	-13.754
Belastingen op het resultaat	-940	2.827
Courante belastingen	-10	-3
Uitgestelde belastingen	-930	2.830
Nettowinst (+) / nettoverlies (-) van het boekjaar (+)	2.562	-10.927
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moederonderneming	2.545	-10.953
Belang van derden	17	26
Resultaat per aandeel (totaal aantal aandelen : 2.400.000)	(in EUR)	(in EUR)
* gewoon resultaat per aandeel	1,07	-4,55
* verwaterd resultaat per aandeel	1,07	-4,55

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

(in duizenden euros)	2017	2016
Nettoresultaat van het boekjaar	2.562	-5.740
Overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelasting	-1.170	-475
<i>Overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten die niet kunnen worden opgenomen in de geconsolideerde resultatenrekening in volgende periodes</i>	<u>-1.170</u>	<u>-475</u>
Actuariële winsten/verliezen op verbintenissen voor pensioenregelingen	-871	-720
Effect van winstbelastingen	-299	245
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen	1.392	-6.215
<i>Toerekenbaar aan</i>	<u>1.392</u>	<u>-6.215</u>
de aandeelhouders van de moedermaatschappij	1.375	-6.241
belang van derden	17	26
Globaalresultaat per aandeel (totaal aantal aandelen : 2.400.000)	(in EUR)	(in EUR)
* gewoon globaalresultaat per aandeel	0,58	-2,59
* verwaterd globaalresultaat per aandeel	0,58	-2,59

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(in duizenden euros)	Kapitaal	Geconsolideerde reserves	Actuariële winsten / verliezen	Totaal toerekenbaar a/d aandeelhouders van de moederonderneming	Niet-controlerende participatie	Totaal eigen vermogen
Saldo per 1 januari 2016	12.400	79.102	-4.435	87.068	80	87.147
Resultaat van de periode		-5.766		-5.766	26	-5.740
Andere elementen van het totaalresultaat : winst (+) / verlies (-)			-475	-475		-475
Totaal globaalresultaat		-5.766	-475	-6.241	26	-6.215
Dividenden		0		0	0	0
Saldo per 31 december 2016	12.400	73.336	-4.910	80.827	106	80.932
Saldo per 1 januari 2017	12.400	73.336	-4.910	80.827	106	80.932
Resultaat van de periode		2.545		2.545	17	2.562
Andere elementen van het totaalresultaat : winst (+) / verlies (-)			-1.170	-1.170		-1.170
Totaal globaalresultaat		2.545	-1.170	1.375	17	1.392
Dividenden		0		0	0	0
Saldo per 31 december 2017	12.400	75.881	-6.080	82.201	123	82.324

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in duizenden euros)

Schommeling kasmiddelen bij bedrijfsactiviteiten

Nettoresultaat vóór belasting	3.492	-8.567
Resultaat op financieringsinstrumenten	-13.373	-128
Afschrijvingen en aanpassingen juiste waarde op activa	13.486	16.841
Schommeling in het nettobedrijfskapitaal	29.723	12.942
Schommeling in voorzieningen, uitgestelde belastingen en reserves	1.473	7.041
Betaalde belastingen	0	0

Schommeling kasmiddelen bij investeringen

Aanschaffingen van vaste activa en deelnemingen	-7.323	-11.291
Overdrachten van vaste activa en deelnemingen	0	1.910
Vermeerderingen en verminderingen van vorderingen	-1	0

Schommeling van de financieringsbehoefte

Schommeling in de schulden op korte termijn (exclusief handelsverplichtingen en financiële schulden)	211	90
Schommeling in de schulden op lange termijn (exclusief handelsverplichtingen en financiële schulden)	18.206	4.995
Schommeling in de financiële schulden op korte termijn	693	-237
Schommeling in de financiële schulden op lange termijn	-373	-223
Interesten		
- ontvangen	264	170
- gestort	-292	-66
Dividenden gestort aan de aandeelhouders	0	0

Schommeling van de netto liquide middelen

Geldmiddelen bij het begin van het boekjaar	55.728	32.251
Geldmiddelen op het einde van het boekjaar	101.914	55.728

(*)

(*)

	2017	2016
	34.801	28.129
	3.492	-8.567
	-13.373	-128
	13.486	16.841
	29.723	12.942
	1.473	7.041
	0	0
	-7.324	-9.381
	-7.323	-11.291
	0	1.910
	-1	0
	18.709	4.729
	211	90
	18.206	4.995
	693	-237
	-373	-223
	264	170
	-292	-66
	0	0
	46.186	23.477
	55.728	32.251
	101.914	55.728

* Conform overzicht financiële positie

Toelichting

(Behalve anders vermeld zijn alle gegevens uitgedrukt in duizenden euros)

1. Gegevens in verband met de consolidatie

Filiaal	SABCA Limburg Dellestraat, 54 3560 - LUMMEN	ASM Aéro S.A.S. Technopôle de l'Aéroport Med 5 NOUACEUR - CASABLANCA / MAROKKO
Ondernemingsnummer	0438215146	Handelsregister 258999 Patent 32020377 BTW-nummer 40489159
Percentage eigendomsbelang	99,99 %	60,00 %
Bedrag van het kapitaal	12.394.676,24 EUR	12.000.000,00 MAD (EUR 1.080.000)

Flabel en SABCA (C.D.R.) zijn niet opgenomen in de consolidatie daar onbelangrijk.

2. Tewerkstelling

* VTE = voltijdse equivalenten

Gemiddeld aantal werknemers
Aantal werknemers op het einde van het boekjaar

2017		2016	
Totaal in eenheden	VTE *	Totaal in eenheden	VTE*
1.025,7	982,1	1.120,0	1.068,8
993,0	957,3	1.079,0	1.039,8

3. Staat van de materiële vaste activa

	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Leasing en soortgelijke rechten	Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	TOTAAL
Beginsaldo						
Brutobedrag	67.398	139.978	19.388	4.490	170	231.424
Afschrijvingen	-44.760	-121.309	-17.827	-2.548	-7	-186.451
Aanpassingen - Waarde derden		23.936				23.936
Beginsaldo	22.638	42.605	1.561	1.942	163	68.909
<u>Mutaties tijdens het boekjaar</u>						
Verwervingen	212	633	687	0	0	1.532
Overdrachten	0	-712	-10	0		-722
Overboekingen tussen rubrieken	161	0	0	0	-161	0
Geaccumuleerde afschrijvingen	-1.078	-4.078	-709	-179	-1	-6.044
Teruggenomen afschrijvingen	0	0	0		4	4
Overgeboekte afschrijvingen	0	712	10		0	722
Eindsaldo						
Brutobedrag	67.771	139.899	20.065	4.490	9	232.234
Afschrijvingen	-45.838	-124.675	-18.525	-2.727	-4	-191.769
Aanpassingen - Waarde derden		23.936				23.936
Eindsaldo	21.933	39.160	1.540	1.763	5	64.401

4. Staat van de immateriële vaste activa

Beginsaldo

Brutobedrag

Afschrijvingen

Beginsaldo

Mutaties tijdens het boekjaar

Verwervingen

Gevormde afschrijvingen

Eindsaldo

Brutobedrag

Afschrijvingen

Eindsaldo

Ontwikkelingskosten	
	130.589
	-84.774
	45.815
	5.786
	-7.441
	136.375
	-92.215
	44.160

5. Staat van de financiële activa

Verbonden ondernemingen

SABCA (C.D.R) bvba

FLABEL Corporation N.V.

- deelnemingen in bezit van S.A.B.C.A.

- deelnemingen in bezit van SABCA Limburg

Andere deelnemingen

Arianespace Participation

- Verwervingen

- Waardevermindering

Andere deelnemingen

Vorderingen en borgtochten in contanten

	2017	2016
	11	11
	81	81
	20	20
	112	112
	106	106
	2.142	2.142
	-2.036	-2.036
	66	66
	38	37
	210	209

6. Staat van de voorzieningen

Beginsaldo

Actuariële verschillen op toegezegd-pensioenplan

Dotaties van het boekjaar

Gebruikstellingen van het boekjaar

Eindsaldo

*

Voorziening v/pensioenen en soortelijke rechten	Voorziening voor impliciete verplichtingen en deficitaire contracten	TOTAAL
14.471	43.075	57.546
871		871
241	9.131	9.372
-103	-7.797	-7.900
15.480	44.409	59.889

* waarvan bewegingen in de verplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen (toelichting 13) : 15.438

7. Staat van de verplichtingen en crediteuren

	2017				2016			
	ten hoogste 1 jaar	1 tot 5 jaar	meer dan 5 jaar	TOTAAL	ten hoogste 1 jaar	1 tot 5 jaar	meer dan 5 jaar	TOTAAL
Rentedragende verplichtingen volgens de vervaldag								
Financiële lease-overeenkomsten	373	1.229	420	2.022	368	1.442	580	2.390
Bankvoorschotten in rekening-courant	4			4	2			2
Overige informatie								
Financiële lease-overeenkomsten - contante waarde van de minimale leasebetalingen	409	1.338	434	2.181	409	1.574	608	2.591
- minimale leasebetalingen, totaal	373	1.229	420	2.022	368	1.442	580	2.390
- minimale leasebetalingen, rente	36	109	14	159	41	132	28	201
Handelsschulden en overige schulden volgens de vervaldag								
Handelsschulden	17.952			17.952	21.275			21.275
Ontvangen vooruitbetalingen	34.791	20.350		55.141	44.972	19.722		64.694
Fiscale en sociale schulden	12.468			12.468	12.919			12.919
Overige financiële schulden	2.500		99.377	101.877	1.167		81.171	82.338
Totaal van de schulden op lange termijn opgenomen in het overzicht van de financiële positie		121.376				102.915		

8. Staat van voorraden en bestellingen in uitvoering

	Voorraden en grondstoffen	Bestellingen in uitvoering	Totaal voorraden en werken in uitvoering
Netto-waarden bij beginsaldo	38.733	62.868	101.601
<u>Mutaties van het boekjaar</u>			
Wijzigingen *	-1.667	-27.363	-29.030
Waardeverminderingen - dotatie	-9.029		-9.029
Waardeverminderingen - terugname	1.613		1.613
Netto-waarden bij eindsaldo	29.650	35.505	65.155

* inclusief de voorraden in ontvangsname en acceptatie

9. Staat der geldmiddelen en kasequivalenten

	2017	2016
Korte termijnrekeningen bij financiële instellingen	92.785	50.719
Zichtrekeningen bij financiële instellingen	9.112	4.988
Overige geldmiddelen en kasequivalenten	17	21
	101.914	55.728

10. Staat van de vorderingen op ten hoogste één jaar

	2017	2016
Handelsvorderingen	53.462	60.814
Overige vorderingen	2.725	4.170
	56.187	64.984

11. Staat met betrekking tot de overheidssubsidies

	2017	2016
Kapitaalsubsidies	444	382
Boekwaarde van geboekte kapitaalsubsidies	1.348	3.510
Bedrag van de kapitaalsubsidies opgenomen in het resultaat	-904	-3.128
Uitgestelde belastingen op dito	0	0
Voorwaardelijk terug te storten vooruitbetalingen	76.598	57.951
Met betrekking tot het onderzoek	4.556	4.729
Met betrekking tot de ontwikkelingen	72.042	53.222
Opsplitsing	76.598	57.951
- Terugbetaling in minder dan één jaar	1.230	732
- Terugbetaling op meer dan één jaar	75.368	57.219
	76.598	57.951
- Federale Overheidsdienst	75.980	57.226
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest	618	725

De terugbetaling van de voorwaardelijk terug te storten vooruitbetalingen ligt vooral aan het commerciële succes van het product.

12. Fiscale toestand

Belastinglast van het boekjaar

Verband tussen de belastinglast bekomen bij gebruik van de belastingaanslagvoet van kracht op het resultaat voor belastingen en de belastinglast bekomen bij gebruik van de reële belastingaanslagvoet van de Groep.

	Basis	Belastingen
Resultaat voor belastingen	3.502	
Theoretische belastinglast aan het percentage van de betrokken land		-1.180
Theoretische belastinglast		-33,69%
Bronnen van ongelijkheid :		
- Niettoegekende sociale voordelen	1.474	-501
- Notionele interesten	-44	15
- Gebruik van activa uitgestelde belastingen die vorige perioden niet werden geboekt	-654	222
- Overige (1)	-1.496	504
Totale belastinglast van het boekjaar		-940
Effectieve belastinglast		-26,83%

STAAT DER ACTIVA EN PASSIVA DER UITGESTELDE BELASTINGEN GEBOEKT IN DE BALANS

Bronnen uitgestelde belastingen

Activa

Immateriële activa

Materiële activa

Bestellingen in uitvoering

Thesauriebeleggingen

Totaal Activa

Passiva

Afdekkingsinstrumenten

Voorziening voor risico's en lasten

Schulden op korte termijn

Verhaalbaar verlies

Totaal Passiva

TOTAAL DER BRONNEN UITGESTELDE BELASTINGEN

Lasten uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen voor tijdelijke verschillen

Uitgestelde belastingen op subsidies en gerealiseerde meerwaarden

Uitgestelde belastingen op vergoedingen na uitdiensttreding

TOTAAL UITGESTELDE BELASTINGEN

Overzicht financiële positie		Geconsolideerde winst-en verliesrekening en totaalresultaat	
2017	2016	2017	2016
34.982	36.302	-1.320	1.450
17.519	16.795	724	-115
-395	5.597	-5.992	4.842
7.429	0	7.429	0
59.535	58.694	841	
			0
-35.471	-41.587	6.116	-11.297
			0
-9.878	-8.636	-1.242	-3.220
-45.349	-50.223	4.874	
14.186	8.471	5.715	-8.340
3.807	2.879	928	-2.835
43	41	2	4
-2.230	-2.529	299	-245
1.620	391	1.229	-3.076

(1) Omvat de impact van de wijziging van de wetgeving op de inkomstenbelasting in België eind 2017, waarbij het belastingtarief geleidelijk daalt van 33,99% naar 29,58% (van toepassing voor de boekjaren 2018 en 2019) tot 25% (van toepassing vanaf het boekjaar 2020).

13. Staat met betrekking tot toegezegde-pensioenregelingen

1. REGELING MET GEDANE PRESTATIES

	2017	2016	2015	2014	2013
Componenten van vorderingen en verplichtingen uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen (DBO)	29.177	28.481	27.678	28.751	24.519
Reële waarde van fondsbeleggingen (-)	-14.457	-14.155	-14.043	-13.122	-13.521
Contante waarde van ongefinancierde verplichtingen	14.720	14.326	13.635	15.629	10.998
Verplichtingen (vorderingen) uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen, totaal	14.720	14.326	13.635	15.629	10.998
Lasten uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen opgenomen in de winst- en verliesrekening	1.525	1.553	1.584	1.461	1.832
Aan het boekjaar toegerekende kosten	1.538	1.502	1.589	1.314	1.619
Rentekosten	362	510	370	761	773
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	-177	-240	-160	-407	-353
Betaalde bijdragen (personeel)	-198	-219	-215	-207	-207
Bewegingen in de verplichtingen (vorderingen) uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen					
Verplichtingen uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen, beginsaldo	14.326	13.635	15.629	10.997	14.819
Betaalde bijdragen	-1.284	-1.582	-1.612	-1.361	-1.797
Opgenomen lasten	1.525	1.553	1.584	1.461	1.832
Herberekeningen opgenomen in overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	153	720	-1.966	4.532	-3.856
Verplichtingen uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen, eindsaldo	14.720	14.326	13.635	15.629	10.998
Voornaamste actuariële veronderstellingen					
Toegepaste disconteringsvoet	1,10	1,20	1,70	1,20	2,90
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	1,10	1,20	1,70	1,20	2,90
Percentage van loonsverhogingen	3,00	3,00	3,10 / 3,00	3,10 / 3,00	3,50 / 3,40
Inflatie	1,60	1,60	1,60	1,60	2,00
Verwacht rendement op restitutierecht die als activa zijn opgenomen	niet van toepassing				
Percentage dat de tendens voor medische kosten weerspiegelt	niet van toepassing				

	2017
Gevoeligheidsnaar de actuele waarde van de obligaties (DBO)	27.588
Discontopercentage +0,5%	30.902
Discontopercentage -0,5%	32.998
Percentage loonsverhoging +0,5%	25.972
Percentage loonsverhoging -0,5%	29.983
Inflatie +0,5 %	28.407
Inflatie -0,5 %	

Een waarborg van 4,75% werd door de verzekeraar toegekend op de premies betaald vóór 31/12/1998. Een interestvoet van 3,75% werd toegepast op alle premieverhogingen tussen 01/01/1999 en 31/12/2005.

Van 01/01/2006 tot 31/12/2014 bedroeg de technische notering toegepast op de premieverhogingen 2,75%. De interestvoet invoege sinds 2015 bedraagt 1,00%.

13. Staat met betrekking tot toegezegde-pensioenregelingen

2. REGELING MET GEDANE BIJDRAGEN

Het plan verzekert de medewerker een eenmalige betaling bij pensionering op basis van de gedane bijdragen.

Deze pensioenregelingen voldoen niet aan de voorwaarden om te worden beschouwd als toegezegde bijdrageregelingen onder IAS 19 en worden daarom in IAS19 beschouwd als "plannen met toegezegde pensioenregelingen"

De actuariële waardering werd uitgevoerd voor het boekjaar 2017.

	2017
Contante waarde van gefinancierde verplichtingen (DBO)	11.394
Reële waarde van fondsbeleggingen	-10.676
Contante waarde van ongefinancierde verplichtingen	718
Kosten voor geleverde diensten tijdens het boekjaar	551

Gevoeligheidsanalyse naar de actuele waarde van de obligaties (DBO)	2017
Discontopercentage +0,5%	11.010
Discontopercentage -0,5%	11.865
Percentage loonsverhoging +0,5%	11.466
Percentage loonsverhoging -0,5%	11.329
Inflatie +0,5 %	11.466
Inflatie -0,5 %	11.329

14. Staat met betrekking tot verbonden partijen

Bezoldigingen betreffende de belangrijkste leidinggevenden

	2017	2016
Voordelen op korte termijn	2.763	3.345
Voordelen na uitdiensttreding	335	509
Vergoedingen einde contract	1.064	121
In acht genomen personeelsaantal	26	29

Transacties met de verbonden partijen

De verbonden partijen van de Groep zijn :

- Dassault Aviation
- Fokker Technologies
- FLABEL Corporation
- SABCA (C.D.R.) bvba

	2017	2016
Verkopen aan de verbonden partijen	31.782	32.404
Aankopen bij de verbonden partijen	284	117
Vorderingen bij de verbonden partijen	26.764	21.147
Schulden tegenover de verbonden partijen	23.039	11.515

Termen en voorwaarden bij de transacties met de verbonden partijen

De aan- en verkopen worden gerealiseerd aan de marktprijs.

De saldi in omloop op het einde van het boekjaar zijn niet gegarandeerd en de vereffeningen gaan via de thesaurie.

Er zijn geen ontvangen of gegeven garanties voor de vorderingen bij de verbonden partijen.

Voor het boekjaar 2017, heeft de Groep geen voorziening voor dubieuze vorderingen geregistreerd, met betrekking tot de bedragen te ontvangen van de verbonden partijen, geregistreerd.

Deze evaluatie wordt elk boekjaar uitgevoerd rekening houdend met de financiële situatie van de verbonden partijen alsook de markten waarin zij werken.

15. Staat met betrekking tot de financiële instrumenten

Toegeschreven verbintenissen

Hypothecaire inschrijvingen

Hypothecaire mandaten

Waarborgrekeningen

- FLABEL Corporation

- Douane

Ontvangen verbintenissen

Waarborg Delcredere

Schulden en vorderingen met bankgarantie

	2017	2016
	100	100
	2.275	2.275
	3.247	3.247
	2.000	2.000
	1.247	1.247
	21.646	26.574
	755	944

16. Bestemming van het resultaat (in Euros)

Vergoeding van het kapitaal

hetzij voor elk van de 2.400.000 aandelen :

een bruto dividend van

een roerende voorheffing van

een netto dividend van

Totaal kapitaal

Totaal aantal titels met stemrecht

Totaal stemrechten (noemer)

	2017	2016
	0,00	0,00
	0,00	0,00
	0,00	0,00
	0,00	0,00
	12.400.000,00	12.400.000,00
	2.400.000	2.400.000
	2.400.000	2.400.000

17. Bijkomende informatie

A. ACTIVA : FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Hieronder wordt een vergelijking gemaakt tussen de netto-boekwaarde en de reële waarde van de financiële instrumenten opgenomen in de jaarrekening

Vaste activa

Overige vaste activa

Vlottende activa

Klanten en overige vorderingen

Geldmiddelen en kasequivalenten

Totaal instrumenten financiële activa

Waarde opgenomen in het overzicht van de financiële positie op 31/12/2017	
Netto-boekwaarde	Reële waarde
322	322
56.187	56.187
101.914	101.914
158.423	158.423

De Groep gebruikt de onderstaande hiërarchische classificatie voor het bepalen en toelichten van de reële waarde van financiële instrumenten door middel van een waarderingstechniek:

Niveau 1 : genoteerde (niet-aangepaste) prijzen op liquide markten voor identieke activa/passiva

Niveau 2 : andere technieken waarvoor alle input kan waargenomen worden

Niveau 3 : technieken die gebruik maken van input die niet gebaseerd is op waarneembare marktgegevens

B. PASSIVA : FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Hieronder wordt een vergelijking gemaakt tussen de netto-boekwaarde en de reële waarde van de financiële instrumenten opgenomen in de jaarrekening

Langlopende verplichtingen

Kortlopende verplichtingen

Leningen en overige financiële schulden

Leveranciers en overige verplichtingen

Totaal instrumenten financiële passiva

Waarde opgenomen in het overzicht van de financiële positie op 31/12/2017	
Netto-boekwaarde	Reële waarde
121.376	121.376
68.090	68.090
1.810	1.810
66.280	66.280
189.466	189.466

De Groep gebruikt de onderstaande hiërarchische classificatie voor het bepalen en toelichten van de reële waarde van financiële instrumenten door middel van een waarderingstechniek:

Niveau 1 : genoteerde (niet-aangepaste) prijzen op liquide markten voor identieke activa/passiva

Niveau 2 : andere technieken waarvoor alle input kan waargenomen worden

Niveau 3 : technieken die gebruik maken van input die niet gebaseerd is op waarneembare marktgegevens

C. AFGELEIDE FINANCIËRINGSINSTRUMENTEN : waarde, impact op het resultaat en het eigen vermogen

Hieronder wordt een vergelijking gemaakt tussen de netto-boekwaarde en de reële waarde van de financiële instrumenten opgenomen in de jaarrekening

Afdekkingsinstrumenten die niet in aanmerking komen voor de hedge accounting

Afgeleide financieringsinstrumenten op wisselkoersen

(1)

Marktwaarde op 31/12/2017	Marktwaarde op 31/12/2016
4.444	-8.929
4.444	-8.929

(1) Dit bedrag stemt overeen met de marktwaarde van de valuta afdekkingsinstrumenten, gebaseerd op waarneembare gegevens op 31/12/2017 (niveau 2). Het bedrag is niet representatief voor de resultaten die vastgesteld zullen worden bij de effectieve uitvoering van de afdekkingsinstrumenten.

Netto-schommeling van de financieringsinstrumenten

Impact op het eigen vermogen	Impact op het resultaat		Totaal
	operationeel resultaat	financieel resultaat (2)	
		13.373	13.373

(2) De schommeling van de reële waarde van de financieringsinstrumenten die niet in aanmerking komen voor de hedge accounting volgens de norm IAS 39 "Financiële instrumenten".

18. Beheer van de koersrisico's

De Groep is blootgesteld aan een koersrisico op het verschil tussen de aan- en verkopen in US Dollars.

Zij dekt dit risico gedeeltelijk af door het gebruik van termijncontracten en zonedig door valutopties.

Zij dekt haar netto toekomstige thesauriestromen enkel wanneer deze hoogstwaarschijnlijk beschouwd worden en zorgt er voor dat de eerste toekomstige thesaurie-inkomsten toereikend zullen zijn om de dekkingen uit te voeren.

De Groep heeft in verband met de koersverschillen volgende cijfers geboekt : EUR 7.359 in opbrengsten en EUR 4.614 in kosten. Een gevoeligheidsanalyse werd uitgevoerd om de invloed van een afwijking van de USD-koers ten opzichte van de EURO met plus/minus 10 cent te bepalen :

Nettowaarde van de US Dollars in portefeuille
Koers van de US Dollar bij afsluiting

Schommeling van de US Dollar bij afsluiting
Schommeling van de nettowaarde van de US Dollars in portefeuille

2017		2016	
7.814		14.249	
1,1993		1,0541	
1,2993	1,0993	11.541,0000	0,9541
-501	593	-1.171	1.417

De portefeuille van de afgeleide financieringsinstrumenten is als volgt :

	2017		2016	
	Dollars US	Euros	Dollars US	Euros
Termijncontracten	91.850	78.331	66.000	57.298
Valutaopties	15.000	12.733	90.000	77.171
TOTAAL	106.850	91.064	156.000	134.469

De marktwaarde van de afgeleide financiële instrumenten FX (termijncontracten) bedraagt EUR +4.444.

Voor het jaar werd de schommeling van de fair-value op de financieringsinstrumenten voor thesauriestroom geboekt op basis van de koers op 31 december en van de "Markt-To-Market" berekend door de financiële organismen, beheerders van de financieringsinstrumenten.

	2017	2016
Impact op het financieel resultaat	13.373	128

19. Beheer van de financiële risico's

Risico's verbonden aan liquiditeiten en geldmiddelen

De financiële schulden houden geen beduidende risico's in voor de Groep. De Groep beschikt over een voldoende kasstroom om haar verplichtingen zonder liquiditeitsproblemen na te komen.

Kredietrisico's

Voor haar kas- en wisselverrichtingen werkt de Groep met erkende financiële instellingen.

De Groep beperkt tegenpartijrisico's door haar verkooptransacties grotendeels tegen contante betaling uit te voeren en door de toegekende kredieten door een kredietverzekeraar of door zakelijke zekerheden te laten waarborgen.

Rekening houdend met de toegepaste afschrijvingsmethode van de klantvorderingen voor de opstelling van de jaarrekening, is het risicoaandeel op de afsluitdatum van de vervallen en niet-afgeschreven vorderingen niet noemenswaard.

Markt- en wisselkoersrisico's

De Groep staat bloot aan een wisselkoersrisico op verkooptransacties in USD, terwijl de uitgaven grotendeels in EUR zijn, ondanks een opmerkelijke stijging van de aankopen in USD.

De Groep dekt dit risico gedeeltelijk in door gebruik te maken van termijncontracten en in voorkomend geval van valutaopties.

De Groep dekt haar toekomstige nettokasstromen alleen in wanneer die voldoende aanzienlijk worden geacht voor de uitoefening van de genomen wisselkoersdekkingen. Afhankelijk van het verloop in de tijd van de verwachte nettokasstromen kan het bedrag van de dekking worden bijgesteld.

Risico's op lange termijn programma's

De Groep is blootgesteld aan een risico op de langetermijnprogramma's omdat hun technische, economische en financiële ontwikkelingen de rentabiliteit kunnen aantasten. Deze risico's houden typisch verband met het vermogen producten en diensten te leveren die aan de behoeften van de klanten tegemoetkomen (kwaliteit en termijnen), met de constante druk op de prijzen wat kan leiden tot kleinere marges, met het gebrek aan menselijke middelen of aan machines, enz.

Operationele risico's

Naar aanleiding van de werkzaamheden uitgevoerd door de verantwoordelijken voor risicomangement en interne controle, konden de operationele risico's worden vastgesteld en naargelang van hun aanvaardbaarheid in kaart worden gebracht.

- De schommelingen in de productieritmes verbonden aan de wisselende behoeften van de klanten in het kader van bestaande contracten, en de onzekerheid verbonden aan de gunning van nieuwe contracten, leiden tot een wisselende en - op termijn - zelfs lagere werklast dan de interne productiecapaciteit van de Vennootschap, wat de aanpassing van de productiecapaciteit wel eens zou kunnen noodzaken.
- De verdeling van de leeftijden binnen het personeel, en in het bijzonder de hoge gemiddelde leeftijd, bemoeilijkt de opvolging van strategische functies, de opleiding, de overdracht van gespecialiseerde knowhow, vooral in de gereglementeerde en complexe technologische omgeving van de lucht- en ruimtevaartindustrie.
- De reorganisatie van de SABCA Groep via het programma "Project of the Century (POTC)" vertegenwoordigt een challenge die de Directie van dichtbij volgt.

20. Gebeurtenissen na afsluiting

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum.

21. Identiteit van de moederonderneming met volledige consolidatie

DASSAULT BELGIQUE AVIATION
Kunstlaan 41
1040 Brussel - België
Ondernemingsnummer 0406.122.367

Percentage van controle 53,28 %

22. Bezoldigingen commissarissen

Commissaris mandaat

- Honoraria commissaris SABCA
- Honoraria commissaris SABCA Limburg
- Honoraria commissaris ASM Aéro

TOTAAL

2017	2016
84	85
22	22
12	12
118	119

23. Opsplitsing van het zakencijfer

Leveringen van goederen
Diensten
TOTAAL

2016	2015
164.275	156.237
52.565	45.909
216.840	202.146

24. Verantwoording van de toepassing van de waarderingsregels in de veronderstelling van continuïteit

De Raad van Bestuur merkt op dat de negatieve resultaten in 2014, 2015, 2016 en 2017 resulteren op een overgedragen verlies in de balans. Rekening houdend met het actieplan om de operationele kosten te verlagen is de Raad van mening dat de boekhoudkundige waarderingsregels op basis van de continuïteit van het bedrijf verder mogen toegepast worden.

Algemene principes van consolidatie

Grondslag voorbereiding

De geconsolideerde jaarrekening van de SABCA-groep is opgesteld in overeenstemming met International Financiële rapporteringsnormen (IFRS), zoals goedgekeurd voor gebruik in de EU.

De geconsolideerde jaarrekening werd door de raad van bestuur goedgekeurd voor publicatie op 23 april 2018.

De hierna uiteengezette grondslagen voor financiële verslaggeving zijn consistent toegepast door de onderneming en alle geconsolideerde ondernemingen op alle gepresenteerde perioden in deze geconsolideerde jaarrekening.

De geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd in duizenden euro.

Consolidatiemethodes

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de jaarrekening van de moedermaatschappij, SABCA NV, en haar onder haar zeggenschap staande dochterondernemingen, na eliminatie van alle intercompany-transacties.

Dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de moedermaatschappij zeggenschap verkrijgt tot de datum waarop de zeggenschap eindigt. Er is sprake van zeggenschap wanneer SABCA wordt blootgesteld aan, of rechten heeft op, veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming en het vermogen heeft om die rendementen te beïnvloeden door zijn macht over de deelneming. De jaarrekeningen van dochterondernemingen worden opgesteld volgens het rapportageschema van de moedermaatschappij, met behulp van consistente grondslagen voor financiële verslaggeving.

Minderheidsbelangen vertegenwoordigen het deel van de winst of het verlies en de nettoactiva die niet door de groep worden gehouden en worden afzonderlijk in de winst- en verliesrekening en binnen het eigen vermogen in de geconsolideerde balans, afzonderlijk van het eigen vermogen, gepresenteerd.

Lijst van geconsolideerde ondernemingen op 31 december 2017

SABCA controleert rechtstreeks, op exclusieve wijze haar filiaal SABCA Limburg N.V., Dellestraat, 54 te 3560 Lummen - BE 0438.251.146.

SABCA controleert, voor 60 %, haar filiaal ASM Aéro S.A.S., Technopôle de l'Aéroport Med 5 à Nouaceur Casablanca Marokko, handelsregister 258999 – BTW 40489159.

De volgende dochteronderneming wordt uitgesloten van de geconsolideerde ondernemingen:

SABCA (C.D.R.) BVBA, Haachtsesteenweg, 1470 te 1130 Brussel - BE 0451.147.295

Gebruik van schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep vereist vaak beoordelingen door het management bij het formuleren van de financiële positie en resultaten van de Groep. Bij het bepalen en toepassen van grondslagen voor financiële verslaggeving is vaak een beoordeling van posten vereist waarbij de keuze van het specifieke beleid of te hanteren ramingen of veronderstellingen wezenlijk van invloed kunnen zijn op de gerapporteerde resultaten of de nettovermogenspositie van de Groep; het is mogelijk dat later wordt vastgesteld dat een andere keuze beter zou zijn geweest. De ramingen gemaakt op de datum van het rapport weerspiegelen de bestaande voorwaarden op deze datum.

Het management is van mening dat bepaalde ramingen en veronderstellingen met betrekking tot opbrengsten, voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen en de opname van uitgestelde belastingvorderingen zijn essentiële ramingen zijn.

IAS 1 – Voorstelling van de financiële staten

Vorderingen en schulden

Handelsvorderingen en overige vorderingen worden op de balans opgenomen tegen nominale waarde (in het algemeen het oorspronkelijk gefactureerde bedrag) verminderd met een voorziening voor dubieuze debiteuren. Een dergelijke voorziening wordt opgenomen in het bedrijfsresultaat wanneer het waarschijnlijk is dat de onderneming niet alle verschuldigde bedragen kan innen. Voorzieningen worden op individuele basis berekend,

Handels- en andere schulden worden gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de kosten op het moment van opname.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen omvatten kasmiddelen en deposito's bij banken. Kasequivalenten zijn kortlopende, uiterst liquide beleggingen die onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen waarvan het bedrag gekend is en die geen materieel risico van waardeverandering in zich dragen.

IAS 2 – Voorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs of de netto verkoopwaarde.

De kosten van afgewerkte goederen en werk in uitvoering omvatten de grondstoffen, andere productiematerialen, directe arbeidskosten, andere directe kosten en een toerekening van vaste en variabele indirecte productiekosten gebaseerd op de normale capaciteit van de productiefaciliteiten. De kostprijs van voorraden omvat de inkoopkosten, conversiekosten en andere kosten om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen. De kostprijs van voorraden wordt bepaald op basis van first-in, first-out (FIFO).

De realiseerbare nettowaarde is de geraamde verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsvoering minus de geschatte kosten van voltooiing en de geschatte kosten van voltooiing van de verkoop. Elke afschrijving aan RNW en eventuele voorraadverliezen worden als last opgenomen wanneer ze zich voordoen

:

- voor items die verband houden met productie- of onderhoudsprogramma's, onbruikbaar zijn of waarvan de toleranties, normen, technische configuratie of conceptie zijn veranderd;
- voor items die niet zijn verplaatst tijdens de 24 voorgaande maanden tenzij het gebruik ervan in de nabije toekomst wordt verwacht.

Elke terugname wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening in de periode waarin de terugname plaatsvindt.

IAS 12 - Belastingen op het resultaat

Courante belastingen

De actuele belasting is de verwachte belasting op het belastbaar inkomen voor het jaar, op basis van belastingtarieven waarvan het wetgevingsproces substantieel is afgesloten op de balansdatum, en eventuele aanpassingen van de verschuldigde belasting met betrekking van voorgaande jaren.

Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen worden berekend op basis van de balansmethode, voor tijdelijke verschillen tussen de belastingbasis van activa en passiva en hun boekwaarde voor financiële rapporteringsdoeleinden.

Een uitgestelde belastingvordering wordt alleen opgenomen als het waarschijnlijk is dat er belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die kunnen worden aangewend voor de verrekenbare tijdelijke verschillen, niet-gecompenseerde fiscale verliezen en fiscaal verrekenbare tegoeden. Uitgestelde belastingvorderingen worden op elke verslagdatum beoordeeld en worden verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat gerelateerd belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Uitgestelde belastingvorderingen en uitgestelde belastingverplichtingen worden gesaldeerd, indien er een in rechte afdwingbaar recht bestaat om actuele belastingvorderingen te verrekenen met kortlopende belastingverplichtingen en de uitgestelde inkomstenbelastingen betrekking hebben op dezelfde belastbare entiteit en dezelfde belastingautoriteit.

IFRS 8 - Gesegmenteerde informatie

Het management volgt de resultaten van elk van de drie activiteiten (burgerluchtvaart, defensie en lucht- en ruimtevaart) in de luchtvaartbouw niet apart op, om beslissingen te nemen over de toewijzing van middelen en de beoordeling van de prestaties.

IAS 16 – Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden opgenomen tegen kostprijs, verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen.

De kostprijs omvat de aankoopprijs en alle kosten die direct toerekenbaar zijn om het actief naar de locatie en in de staat te brengen zoals noodzakelijk om te kunnen werken op de manier die door het management is bedoeld. De kostprijs van een zelfgebouwd actief wordt bepaald volgens dezelfde principes als voor een verworven actief en omvat de materiaalkosten, directe arbeidskosten en een passend deel van de indirecte kosten. Financieringskosten zijn niet inbegrepen in de kostprijs van het actief.

Latere uitgaven ter vervanging of vernieuwing van componenten van bepaalde materiële vaste activa worden geboekt als de verwerving van een afzonderlijk actief en het vervangen activum wordt afgeschreven. Het activeren van latere uitgaven vindt enkel plaats wanneer deze uitgaven de toekomstige economische voordelen eigen aan het materieel vast actief vergroot. Herstellingen en onderhoud die de economische levensduur van het desbetreffende activabestanddeel niet verlengen, worden als uitgaven geboekt wanneer zij worden aangegaan.

Materiële activa ontvangen van derden of verworven in naam van derden en in het bezit van de onderneming voor gebruik bij de productie van goederen worden geboekt als materiële vaste activa waarbij de Groep vrijwel alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen op zich neemt, en worden tegen reële waarde gewaardeerd. De overeenkomstige verplichtingen zijn opgenomen onder leningen en ontleningen.

Afschrijvingen worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht vanaf de datum waarop het actief beschikbaar is voor gebruik, met behulp van de lineaire afschrijvingsmethode en de degressieve afschrijvingsmethode over de geschatte gebruiksduur van elk materieel vast actief. De geschatte gebruiksduur van de respectieve activacategorieën is als volgt:

- Gebouwen	30 jaar	lineaire methode
- Dakenwerken	10 jaar	lineaire methode
- Zware werktuigmachines	10 jaar	lineaire methode
- Installaties, machines en uitrusting	10 jaar	degressieve afschrijvingsmethode
- Meubilair en kantoorapparatuur	10 jaar	degressieve afschrijvingsmethode
- Voertuigen	5 jaar	lineaire methode
- Computerapparatuur	5 jaar	degressieve afschrijvingsmethode

De terreinen worden niet afgeschreven aangezien deze geacht worden een onbepaalde levensduur te hebben.

Verbeteringen in leaseovereenkomsten worden afgeschreven over de leaseperiode tenzij een kortere gebruiksduur wordt verwacht. Baten en verliezen van vervreemdingen worden opgenomen in het bedrijfsresultaat.

IAS 17 – Leasingovereenkomsten

Leases van materiële vaste activa waarbij de Groep vrijwel alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen op zich neemt, worden geënclassificeerd als financiële leaseovereenkomsten op het moment van aanvang van de leaseperiode. Financiële leaseovereenkomsten worden geactiveerd tegen de laagste waarde van de reële waarde of de contante waarde van de minimale leasebetalingen bij aanvang van de lease, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.

Elke leasebetaling wordt zo over de financierings- en andere lasten verdeeld dat een constante spreiding van het uitstaande financieringssaldo wordt verkregen. De overeenkomstige verplichtingen, zonder financieringslasten, worden opgenomen onder opgenomen en verstrekte leningen. Het rente-element wordt ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht als een financieringskost over de leaseperiode.

Materiële vaste activa verworven onder een financiële leaseovereenkomst worden afgeschreven over de termijn van de leasingperiode of over hun gebruiksduur indien deze korter is.

Leases van activa waarbij de leasinggever nagenoeg alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen behoudt, worden geënclassificeerd als operationele lease. De betalingen uit hoofde van operationele leases worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht gedurende de looptijd van de leaseovereenkomst.

IAS 18 - Opbrengsten uit gewone activiteiten

Bestellingen in uitvoering

Opbrengsten worden opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de Groep zullen vloeien en de opbrengsten betrouwbaar gemeten kunnen worden.

Voor productverkoop worden opbrengsten opgenomen wanneer de aan de goederen verbonden significante risico's en voordelen overgegaan zijn op de koper. Verkoop wordt opgenomen wanneer er een overtuigend bewijs van een overeenkomst bestaat, een levering heeft plaatsgevonden, de vergoeding vast en bepaalbaar is, en de inbaarheid waarschijnlijk is.

Voor inkomsten uit projecten wordt de methode van winstneming naar rato gebruikt, op voorwaarde dat de uitkomst van het project met redelijke zekerheid kan worden beoordeeld. Het stadium van voltooiing van contracten wordt bepaald:

- hetzij in overeenstemming met de uitvoering van contractuele mijlpalen en / of leveringen in elk werkpakket, gebaseerd op de verhouding tussen enerzijds facturering aan de klant op de sluitingsdatum (met uitzondering van vooruitbetalingsfacturen) en anderzijds de verwachte totale inkomsten uit het werkpakket;
- of door kosten te vergelijken die zijn gemaakt voor werken uitgevoerd op de afsluitdatum en de totale geschatte kosten, als deze verhouding representatief is voor de uitvoering van het contractuele werkpakket.

Als een resultaat niet betrouwbaar kan worden geschat, is de geboekte opbrengst beperkt tot het bedrag van de recupereerbare geboekte lasten, zonder winstmarge.

Voor het verrichten van diensten worden de opbrengsten opgenomen in de winst- en verliesrekening op basis van het stadium van voltooiing van de transactie

IAS 19 - Personeelsbeloningen

Personeelsbeloningen na uitdiensttreding

Personeelsbeloningen na uitdiensttreding omvatten pensioenplannen en verzekeringen voor medische bijstand. Voor de toegezegd-pensioenregelingen van de Groep worden de pensioenkosten voor elke regeling afzonderlijk beoordeeld aan de hand van de 'projected unit credit'-methode. De in de balans opgenomen pensioenverplichting wordt bepaald als de contante waarde van de verplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten, waarbij gebruik wordt gemaakt van rentetarieven van bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit luidend in de valuta waarin het pensioen zal worden uitbetaald en met een looptijd die vergelijkbaar is met die van de overeenkomstige pensioenverplichting, minus de reële waarde van de fondsbeleggingen.

Voor de toegezegde-bijdrageregelingen van de Groep worden bijdragen aan pensioenregelingen opgenomen als een last in de winst-en-verliesrekening naarmate de gerelateerde dienstverlening wordt geleverd. De Belgische toegezegde bijdrageregelingen zijn bij wet onderworpen aan minimale gewaarborgde rendementen. De pensioenwetgeving werd eind 2015 gewijzigd en definieert het minimum gewaarborgde rendement als een variabel percentage gekoppeld aan de rendementen op overheidsobligaties zoals waargenomen op de markt vanaf 1 januari 2016.

Voor 2017 evenaart het gegarandeerde minimumrendement deze van 2016, 1,75% voor werkgeversbijdragen en werknemersbijdragen. De oude tarieven (3,25% op werkgeversbijdragen en 3,75% op werknemersbijdragen) blijven van toepassing op de in het verleden opgebouwde bijdragen in de groepsverzekering per 31/12/2015.

Ontslagvergoedingen

Deze vergoedingen vloeien voort uit de beslissing van de groep om de tewerkstelling van een werknemer of een groep werknemers te beëindigen vóór de normale pensioendatum of uit de beslissing van een werknemer om vrijwillig ontslag te aanvaarden in ruil voor deze vergoedingen.

Deze vergoedingen worden opgenomen als een verplichting en een last op de vroegste van de volgende datums: wanneer de groep het aanbod van die voordelen niet langer kan intrekken, of wanneer de groep kosten voor een herstructurering opneemt die binnen het toepassingsgebied van IAS 37 valt en betrekking heeft op ontslagvergoedingen. Als vergoedingen afhankelijk zijn van toekomstige dienstverlening, worden ze niet behandeld als ontslagvergoedingen, maar als personeelsbeloningen na uitdiensttreding.

Kortetermijnbeloningen

Kortetermijnpersoneelsbeloningen worden op een niet-gedisconteerde basis gewaardeerd en worden als last opgenomen naarmate de gerelateerde dienst wordt geleverd.

IAS 20 - Overheidssubsidies

Overheidssubsidies met betrekking tot de aankoop van materiële vaste activa worden, na overdracht naar uitgestelde belastingen, geclassificeerd als uitgesteld baten en opgenomen als inkomsten in verhouding tot de afschrijving van de onderliggende waarde.

Overheidssubsidies worden opgenomen wanneer er een redelijke zekerheid bestaat dat ze zullen worden ontvangen en dat de groep de daaraan verbonden voorwaarden zal naleven.

Overheidsleningen zullen worden opgenomen en gewaardeerd in overeenstemming met IAS 39. De lening die kan worden kwijtgescholden wordt opgenomen als ontvangsten wanneer er een redelijke zekerheid bestaat dat de entiteit zal voldoen aan de voorwaarden voor kwijtschelding van de lening.

IAS 21 - Transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de interne wisselkoers die geldt op de transactiedatum. De interne wisselkoers is gebaseerd op de beste schatting van tussentijdse prognoses en wordt gedurende het jaar geïnjecteerd in geval van sterke variatie of officiële herwaardering / afschrijving.

Monetaire activa en passiva uitgedrukt in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op balansdatum.

De resulterende winsten en verliezen die voortvloeien uit de afwikkeling van transacties in vreemde valuta worden in de winst- en verliesrekening van de periode opgenomen als financieel resultaat.

Activa en passiva van buitenlandse entiteiten die in de consolidatie zijn opgenomen, worden omgerekend in euro tegen de wisselkoersen die van toepassing zijn op de balansdatum. De resultatenrekening van buitenlandse entiteiten wordt omgerekend naar euro tegen de gemiddelde wisselkoersen van het jaar (bij benadering de wisselkoersen die gelden op de datums van de transacties). De componenten van het eigen vermogen die toewijsbaar zijn aan de aandeelhouders van de onderneming worden tegen historische koersen omgerekend.

IAS 36 - Bijzondere waardevermindering van activa

De boekwaarden van materiële vaste activa en andere immateriële activa worden op elke balansdatum herzien om te bepalen of er indicaties zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Als een dergelijke indicatie bestaat, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt opgenomen wanneer de boekwaarde de realiseerbare waarde overschrijdt. Bijzondere waardeverminderingverliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Een bijzonder waardeverminderingverlies met betrekking tot de activa van de groep, met uitzondering van goodwill, dat in voorgaande perioden werd opgenomen, wordt op elke balansdatum beoordeeld op indicaties dat het bijzonder waardeverminderingverlies is afgenomen of niet langer bestaat. Als er een wijziging is geweest in de schattingen die zijn gebruikt om de realiseerbare waarde op activa, met uitzondering van goodwill, te bepalen, dan wordt het eerder opgenomen bijzonder waardeverminderingverlies teruggeboekt via de niet-recurrente opbrengsten/(kosten)items in de winst- en verliesrekening, voor zover de boekwaarde van het actief de realiseerbare waarde niet overschrijdt.

IAS 37 - Voorzieningen, onvoorziene gebeurtenissen

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen in de geconsolideerde balans wanneer:

- er een huidige (juridische of constructieve) verplichting is als gevolg van een gebeurtenis in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen;
- een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het bedrag van de verplichting.

Indien de impact materieel is, worden voorzieningen bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen te verdisconteren aan tegen een rente die de huidige marktbeoordelingen van de tijdswaarde van geld weerspiegelt.

Herstructurering

Een voorziening voor herstructurering wordt opgenomen als er een formeel en gedetailleerd herstructureringsplan werd goedgekeurd en als de herstructurering is begonnen of aan de betrokkenen werd aangekondigd vóór de afsluiting van de financiële positie.

De herstructureringsvoorziening omvat alleen de directe uitgaven die voortvloeien uit de herstructurering en die noodzakelijkerwijs gepaard gaan en niet worden geassocieerd met de lopende activiteiten van de onderneming. Er wordt geen voorziening aangelegd voor toekomstige exploitatiekosten.

Verlieslatende contracten

Een voorziening voor verlieslatende contracten wordt opgenomen wanneer de verwachte voordelen die de groep uit een contract verkrijgt, lager zijn dan de onvermijdelijke kosten om aan haar verplichtingen uit hoofde van het contract te voldoen. Een dergelijke voorziening wordt gewaardeerd tegen hetzij de contante waarde van de verwachte kosten van de beëindiging van het contract hetzij de verwachte nettokosten van de voortzetting van het contract, afhankelijk van welke het laagste zijn. Voordat een voorziening wordt opgenomen, neemt de groep op de activa die betrekking hebben op het contract een bijzonder waardeverminderingverlies op.

IAS 38 - Immateriële vaste activa

De onderzoekskosten worden geboekt ten laste van de periode waarin ze worden opgelopen. Uitgaven voortvloeiend uit ontwikkelingsactiviteiten, waarbij onderzoeksresultaten worden toegepast op een plan of ontwerp voor de productie van nieuwe of substantieel verbeterde producten en processen, worden geactiveerd indien aan alle voorwaarden van IAS 38 is voldaan.

De geactiveerde uitgaven omvatten de kosten van materialen, directe arbeidskosten en andere kosten die rechtstreeks toe te rekenen zijn aan de verwerving, bouw of productie.

Immateriële activa met een bepaalde gebruiksduur worden afgeschreven volgens het verbruik van economische voordelen van het immateriële actief.

IAS 39 – Financiële instrumenten

De groep maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten om de blootstelling aan buitenlandse valuta die voortvloeit uit operationele activiteiten af te dekken. De groep houdt geen afgeleide financiële instrumenten aan voor handelsdoeleinden of geeft deze niet uit.

Afgeleide financiële instrumenten worden aanvankelijk opgenomen tegen reële waarde plus de direct gerelateerde transactiekosten. Na de eerste opname worden afgeleide financiële instrumenten gewaardeerd tegen hun reële waarde op balansdatum. Aangezien de groep geen 'cash flow hedge accounting' toepast, wordt elke winst of elk verlies op deze herwaardering rechtstreeks in de resultatenrekening opgenomen.

Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving

De entiteit heeft dezelfde IFRS'en toegepast als diegene die de voorgaande jaren werden toegepast, met uitzondering van de nieuwe IFRS'en en interpretaties die de entiteit op 1 januari 2017 heeft aangenomen.

Nieuwe en gewijzigde standaarden en interpretaties

De Groep heeft voor de eerste keer bepaalde standaarden en wijzigingen toegepast, die van kracht zijn voor jaarlijkse periodes die beginnen op of na 1 januari 2017. De Groep nog geen andere normen, interpretaties of wijzigingen toegepast die werden uitgegeven maar nog niet van kracht zijn. Hoewel deze nieuwe standaarden en wijzigingen voor de eerste keer in 2017 van toepassing zijn, hebben ze geen materiële impact op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep. De aard en de impact van elk van de volgende nieuwe normen, wijzigingen en/of interpretaties worden hieronder beschreven:

- Wijzigingen in IAS 7 Kasstroomoverzicht - Initiatief op het gebied van informatieverschaffing, van kracht 1 januari 2017
- Wijzigingen in IAS 12 Winstbelastingen - Opname van uitgestelde belastingvorderingen voor niet-gerealiseerde verliezen, van kracht per 1 januari 2017
- Jaarlijkse Verbetercyclus - 2014-2016, van kracht per 1 januari 2017

Uitgegeven maar nog niet van kracht zijnde normen

De standaarden en interpretaties die uitgegeven maar nog niet van kracht zijn, tot de datum van uitgifte van de jaarrekening van de Groep, worden hieronder vermeld. De Groep is van plan deze standaarden en interpretaties aan te nemen, indien van toepassing, wanneer deze van kracht worden.

- Wijzigingen in IFRS 2 Op aandelen gebaseerde betalingen - Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingstransacties, van kracht per 1 januari 2018
- Wijzigingen in IFRS 4 Verzekeringscontracten - Toepassing van IFRS 9 Financiële instrumenten met IFRS 4 Verzekeringscontracten, van kracht per 1 januari 2018
- IFRS 9 Financiële instrumenten, van kracht per 1 januari 2018
- Wijzigingen in IFRS 9 Financiële instrumenten - Kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie, van kracht per 1 januari 2019
- IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten, inclusief wijzigingen in IFRS 15: Ingangsdatum van IFRS 15 en Toelichtingen op IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten, van kracht per 1 januari 2018
- IFRS 16 Leaseovereenkomsten, van kracht per 1 januari 2019
- IFRS 17 Verzekeringscontracten, van kracht per 1 januari 2021
- Wijzigingen in IAS 28 Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures - Lang lopende belangen in geassocieerde ondernemingen en joint ventures, van kracht per 1 januari 2019
- Wijzigingen in IAS 40 Vastgoedbeleggingen - Overdrachten van vastgoedbeleggingen, van kracht per 1 januari 2018
- IFRIC 22 Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen, van kracht per 1 januari 2018
- IFRIC 23 Onzekerheid over inkomstenbelastingen, van kracht per 1 januari 2019
- Jaarlijkse Verbetercyclus - 2014-2016, van kracht per 1 januari 2018
- Jaarlijkse Verbetercyclus - 2015-2017, van kracht per 1 januari 2019

De Groep heeft deze wijzigingen onderzocht en beoordeelt momenteel de resultaten. In de loop van 2017 is de Groep begonnen met de beoordeling van de impact van IFRS 9 en IFRS 16 en heeft zij de beoordeling op IFRS 15 voltooid.

IFRS 9 – Financiële instrumenten

In juli 2014 heeft de IASB de definitieve versie van *IFRS 9 Financiële instrumenten* uitgegeven ter vervanging van IAS 39 Financiële instrumenten: Opname en waardering en alle voorgaande versies van IFRS 9. IFRS 9 brengt alle drie aspecten van het boekhoudkundig project voor financiële instrumenten samen: classificatie en waardering, bijzondere waardevermindering en hedge accounting. IFRS 9 is van kracht voor jaarlijkse periodes die beginnen op of na 1 januari 2018, met vroege toegestane toepassing.

De Groep zal de nieuwe standaard toepassen op de vereiste ingangsdatum en verwacht geen significante invloed op haar balans en eigen vermogen.

IFRS 15 – Opbrengsten van contracten met klanten

In mei 2014 heeft de IASB IFRS 15, Opbrengsten van contracten met klanten, uitgegeven en een vijfstappenmodel opgesteld om inkomsten uit contracten met klanten te verwerken.

Opbrengsten worden verantwoord wanneer, of als, de klant zeggenschap verkrijgt over de goederen of diensten. IFRS 15 vervangt IAS 11, Bouwcontracten en IAS 18, Opbrengsten en gerelateerde interpretaties.

De standaard is van kracht voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2018.

De Groep zal de nieuwe standaard op de vereiste ingangsdatum aannemen met behulp van de gewijzigde retrospectieve methode.

Gedurende 2017 heeft de Groep de impact van IFRS 15 beoordeeld en geconcludeerd dat de wijzigingen geen materieel effect zullen hebben op de financiële overzichten.

De Groep levert goederen en diensten in het kader van ontwikkelings- en productie alsook onderhouds-, reparatie- en modernisering activiteiten in het kader van specifieke lucht- en ruimtevaartprogramma's.

De Groep heeft vastgesteld dat de overgrote meerderheid van de bouwcontracten die momenteel worden verantwoord onder de 'percentage of completion'-methode naar verwachting zal voldoen aan de vereisten voor omzetverantwoording in de tijd.

Bijgevolg zal de Groep de opbrengsten uit klantregelingen blijven erkennen in de loop van de tijd, waarbij de voortgang wordt gemeten naar de voltooiing van de prestatieverplichtingen.

IFRS 16 – Leases

IFRS 16 werd uitgegeven in januari 2016 en vervangt IAS 17 Leases, IFRIC 4 *Vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat*, SIC-15 *Operationele leases - Prikkel* en SIC-27 *Evaluatie van de economische realiteit van transacties in de juridische vorm van een leaseovereenkomst*. IFRS 16 beschrijft de grondslagen voor de opname, waardering, presentatie en openbaarmaking van leaseovereenkomsten en schrijft voor dat lessee alle leaseovereenkomsten verwerkt onder één enkel model op de balans, vergelijkbaar met de verwerking van financiële leaseovereenkomsten volgens IAS 17. De standaard omvat twee opnamevrijstellingen voor lessees - leaseovereenkomsten van 'laagwaardige' activa (bijv. personal computers) en kortlopende leaseovereenkomsten (dat wil zeggen, leaseovereenkomsten met een leasetermijn van 12 maanden of minder). Op de startdatum van een leaseovereenkomst zal een lessee een verplichting opnemen om leasebetalingen te doen (dit is de leaseverplichting) en zal hij een actief opnemen dat het recht vertegenwoordigt om het onderliggende actief gedurende de leasetermijn te gebruiken (d.i. het gebruiksrecht-actief). Lessees zijn verplicht de rentelasten op de leaseverplichting en de afschrijvingskosten van het gebruiksrecht-actief afzonderlijk op te nemen. Lessees zullen ook verplicht zijn om de leaseverplichting te herwaarderen bij het optreden van bepaalde gebeurtenissen (bijv. een wijziging in de leasetermijn, een verandering in toekomstige leasebetalingen als gevolg van een verandering in een index of een tarief dat wordt gebruikt om die betalingen te bepalen). De lessee zal in het algemeen het bedrag van de herwaardering van de leaseverplichting opnemen als een aanpassing in het gebruiksrecht-actief.

IFRS 16 is van kracht voor jaarlijkse periodes die beginnen op of na 1 januari 2019. Vroegtijdige toepassing is toegestaan, maar niet voordat een entiteit IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten toepast. Een lessee kan ervoor kiezen om de standaard toe te passen met een volledige retrospectieve of gewijzigde retrospectieve benadering. De overgangsbepalingen van de standaard laten bepaalde afwisselingen toe.

In 2018 zal de Groep het mogelijke effect van IFRS 16 op haar jaarrekening verder beoordelen.

Verslag van de commissaris aan de Algemene vergadering van S.A.B.C.A. N.V. over het boekjaar afgesloten op 31 december 2017 (geconsolideerde jaarrekening)

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van S.A.B.C.A. N.V. (de "vennootschap") en haar filialen (samen "de Groep"), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening alsook het verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde rapporteringsvereisten in hoofde van de commissaris. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 1 juni 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van S.A.B.C.A. N.V. uitgevoerd gedurende tien opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, die het geconsolideerd overzicht van de financiële positie op 31 december 2017 omvat, alsook het geconsolideerd overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing, waarvan het totaal van het geconsolideerd overzicht van de financiële positie '000 € 337.645 bedraagt en waarvan het geconsolideerd overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten afsluit met een winst van het boekjaar van '000 € 2.562.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de Groep op 31 december 2017 alsook van zijn geconsolideerde resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's). Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van een bepaalde aangelegenheid – Financiële ondersteuning

Zonder afbreuk te doen aan het hierboven tot uitdrukking gebracht oordeel, vestigen wij de aandacht op de financiële ondersteuning, onder de vorm van een comfort letter, van de moedermaatschappij ten voordele van de dochtervennootschap, SABCA Limburg N.V., op basis waarvan de continuïteit van deze laatste wordt verantwoord. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld uitgaande van de hypothese dat de Algemene Vergadering van SABCA Limburg N.V., bij de toepassing van de alarmbelprocedure, zal besluiten tot continuïteit.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Evaluatie van de implicaties verbonden aan het beëindigen van een programma

Geïdentificeerd risico

S.A.B.C.A. N.V. werd eind 2017 op de hoogte gesteld door een klant van de beslissing tot stopzetting van een lopend programma en van de conversie van de lopende afspraken naar een vervangend programma.

De impacten van deze beslissing werden door de directie beoordeeld en gaven aanleiding tot een afwaardering van voorraden en een actualisatie van aangelegde voorzieningen.

Voorgaande vormt een kernpunt van de controle gezien het impact en de complexiteit van de evaluaties en het belang van de hierbij door de directie uitgeoefende beoordelingen en inschattingen.

Controle-benadering

Aan de hand van onderhouden met de directies hebben we kennis genomen van het contractueel kader en de evolutie in dit verband en van de wijze waarop de risico's werden in kaart gebracht en geëvalueerd.

We hebben de benadering om de impacten van de beslissing in kaart te brengen en de weerhouden hypothesen beoordeeld; de uitgevoerde evaluaties werden op rekenkundige juistheid gecontroleerd.

Resultaat erkenning op programma's

Geïdentificeerd risico

De activiteit van S.A.B.C.A. N.V. bestaat in belangrijke mate in de uitvoering van programma's. De resultaten van deze programma's en derhalve ook de gebeurlijke aanleg van voorzieningen voor verliescontracten, hangen af van diverse factoren, zoals bijvoorbeeld de realisatie van de ingeschatte leercurve, de beheersing van de kosten op het begroot niveau, de afname-volumes,

Controle-benadering

Onze controlewerkzaamheden bestonden uit:

- Het verwerven cq. actualiseren van ons begrip van de contractvoorwaarden en van de status van uitvoering door middel van gesprekken met program managers;
- Verificatie van de consistentie van toegepaste methodiek inzake marge-erkenning;
- Het testen van de basishypothesen gehanteerd door het management.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen ;
- het concluderen of de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven.
- Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.
- Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

De wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de vennootschap, noch van de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de vennootschap ter hand heeft genomen of zal nemen.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde rapporteringsvereisten in hoofde van de commissaris

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de verklaring van niet-financiële informatie.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en, op uitzondering van het ontbreken van de niet-financiële informatie, is opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde jaarrekening, een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden.

Wij drukken geen enkele mate van zekerheid uit over het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor heeft geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht, en is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermeldingen

- De ondernemingen, opgenomen in de consolidatiekring, zijn niet overgegaan tot een inventarisatie van hun vaste activa. De geconsolideerde jaarrekening vloeit niet voort uit een geïntegreerd boekhoudsysteem. De activa, eigendom van derden zijn niet geactualiseerd op basis van een inventarisatie of confirmatie, noch toegelicht.
- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 27 april 2018

Mazars Bedrijfsrevisoren BV CVBA
vertegenwoordigd door

Lieven Acke
Bedrijfsrevisor

Jaarverslag 2017 van de Raad van Bestuur

Gewone Algemene Vergadering van 31 mei 2018

JAARREKENING

Niet-geconsolideerde rekeningen	30
Verslag van de commissaris over de jaarrekening	48

Balans niet geconsolideerd

Statutaire rekeningen volgens het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel

(in duizenden euros)

Activa	Toel. Codes	2017	2016
Vaste activa	21/28	27.674	32.411
Immateriële vaste activa	6.2 21	9.178	9.513
Materiële vaste activa	6.3 22/27	15.664	20.066
Terreinen en gebouwen	22	5.555	6.577
Installaties, machines en uitrusting	23	8.690	11.926
Meubilair en rollend materieel	24	1.413	1.400
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	27	6	163
Financiële vaste activa	28	2.832	2.832
Verbonden ondernemingen	6.4.1 280/1	2.572	2.653
Deelnemingen	280	2.572	2.653
Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	81	
Deelnemingen	6.4.2 282	81	
Andere financiële vaste activa	6.4.3 284/8	179	179
Aandelen	284	173	173
Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	6	6
Vlottende activa	29/58	213.178	206.662
Vorderingen op meer dan één jaar	29	0	736
Handelsvorderingen	290	0	736
Vorraden en bestellingen in uitvoering	3	55.708	81.957
Vorraden	30/36	27.004	35.630
Grond- en hulpstoffen	30/31	11.580	13.083
Handelsgoederen	34	14.948	22.062
Vooruitbetalingen	36	476	485
Bestellingen in uitvoering	37	28.704	46.327
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	60.150	69.263
Handelsvorderingen	40	50.703	57.368
Overige vorderingen	41	9.447	11.895
Geldbeleggingen	6.6 50/53	92.785	50.719
Overige beleggingen	51/53	92.785	50.719
Liquide middelen	54/58	3.546	2.785
Overlopende rekeningen	6.6 490/1	989	1.202
Totaal der activa	20/58	240.852	239.073

(in duizenden euros)

Passiva	Toel. Codes	2017	2016
Eigen vermogen	10/15	15.931	21.354
Kapitaal	10	12.400	12.400
Geplaatst kapitaal	100	12.400	12.400
Reserves	13	14.555	14.476
Wettelijke reserve	130	1.240	1.240
Onbeschikbare reserves	131	595	595
Andere	1311	595	595
Belastingvrije reserves	132	960	881
Beschikbare reserves	133	11.760	11.760
Overgedragen winst (verlies)	14	-11.468	-5.904
Kapitaalsubsidies	15	444	382
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	16	66.286	56.074
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/6	66.243	56.033
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	43	145
Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	1.689	1.808
Overige risico's en kosten	6.8 164/5	64.511	54.080
Uitgestelde belastingen	168	43	41
Schulden	17/49	158.635	161.645
Schulden op meer dan één jaar	6.9 17	85.614	71.645
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	19.087	19.722
Overige schulden	178/9	66.527	51.923
Schulden op ten hoogste één jaar	6.9 42/48	65.665	77.101
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	970	472
Financiële schulden	43	5	2
Kredietinstellingen	430/8	5	2
Handelsschulden	44	17.933	19.888
Leveranciers	440/4	17.933	19.888
Vooruitbetalingen op bestellingen	46	34.667	44.633
Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	11.469	11.698
Belastingen	450/3	144	356
29	454/9	11.325	11.342
Overige schulden	47/48	621	408
Overlopende rekeningen	6.9 492/3	7.356	12.899
Totaal der passiva	10/49	240.852	239.073

Resultatenrekening niet geconsolideerd

Statutaire rekeningen volgens het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel

(in duizenden euros)

	Toel.	Codes	2017	2016
Bedrijfsopbrengsten		70/76A	198.367	187.787
Omzet	6.10	70	208.147	192.406
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering : toename (afname)	(+)/(-)	71	-20.124	-15.193
Geproduceerde vaste activa		72	6.388	7.114
Andere bedrijfsopbrengsten	6.10	74	3.906	3.012
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	6.12	76A	50	448
Bedrijfskosten		60/66A	-206.384	-195.514
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		60	36.593	37.064
Aankopen		600/8	34.987	29.384
Voorraad : afname (toename)	(+)/(-)	609	1.606	7.680
Diensten en diverse goederen		61	80.231	67.995
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(+)/(-)	6.10 62	60.508	61.918
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	12.489	15.978
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen : toevoegingen (terugnemingen)	(+)/(-)	6.10 631/4	4.880	3.970
Voorzieningen voor risico's en kosten : toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)	(+)/(-)	6.10 635/8	9.554	6.932
Andere bedrijfskosten	6.10	640/8	884	1.612
Niet-recurrente bedrijfskosten	6.12	66A	1.245	45
Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies)	(+)/(-)	9901	-8.017	-7.727
Financiële opbrengsten		75/76B	7.766	4.929
Recurrente financiële opbrengsten		75	7.766	4.929
Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	2	4
Opbrengsten uit vlottenden activa		751	285	196
Andere financiële opbrengsten	6.11	752/9	7.479	4.729
Niet-recurrente financiële opbrengsten	6.12	76B	0	0
Financiële kosten		65/66B	-5.228	-6.042
Recurrente financiële kosten	6.11	65	5.228	6.042
Kosten van schulden		650	545	555
Andere financiële kosten		652/9	4.683	5.487
Niet-recurrente financiële kosten	6.12	66B	0	0
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting	(+)/(-)	9903	-5.479	-8.840

(in duizenden euros)

	Toel.	Codes	2017	2016
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belastingen (+)/(-)		9903	-5.479	-8.840
Overboeking naar de uitgestelde belastingen		680	-3	-5
Belastingen op het resultaat	(+)/(-)	6.13 67/77	-3	-3
Belastingen		670/3	3	3
Winst (Verlies van het boekjaar	(+)/(-)	9904	-5.485	-8.848
Onttrekking aan de belastingvrije reserves		789	0	0
Overboeking naar de belastingvrije reserves		689	-78	-75
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar	(+)/(-)	9905	-5.563	-8.923
Resultaatverwerking				
Te bestemmen winst (verlies)	(+)/(-)	9906	341	-5.904
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar	(+)/(-)	(9905)	-5.563	-8.923
Overgedragen winst (verlies) van het vorige boekjaar	(+)/(-)	14P	5.904	3.019
Over te dragen winst (verlies)	(+)/(-)	(14)	341	-5.904
Uit te keren winst		694/7	0	0
Vergoeding van het kapitaal		694	0	0

Toelichting

(Behalve anders vermeld zijn alle gegevens uitgedrukt in duizenden euros)

STAAT VAN DE IMMATERIELE VASTE ACTIVA

(Post 21 van de activa - Bijlage 6.2)

Aanschaffingswaarde

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar:

Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa

Per einde van het boekjaar

Afschrijvingen en waardeverminderingen

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar:

Geboekt

Per einde van het boekjaar

NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

Codes	1) Kosten van ontwikkeling	2) Kosten van onderzoek die werden gemaakt tijdens een boekjaar dat een aanvang heeft genomen vóór 01/01/2016	2) Kosten van onderzoek die werden gemaakt tijdens een boekjaar dat een aanvang heeft genomen na 31/12/2015	3) Concessies, octrooien, licenties, enz.
805-P	114.175	31.172		3.024
802	5.786		601	
805	119.961	31.172	601	3.024
812-P	105.974	29.860		3.024
807	5.144	977	601	
812	111.118	30.837	601	3.024
	8.843	335	0	0

STAAT VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA

(Posten 22 tot 27 van de activa - Bijlage 6.3)

Aanschaffingswaarde

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar:

Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa

Overdrachten en buitengebruikstellingen

Overboeking van een post naar een andere

(+)/(-)

Per einde van het boekjaar

Afschrijvingen en waardeverminderingen

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar:

Geboekt

Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen

Overgeboekt van een post naar een andere

(+)/(-)

Per einde van het boekjaar

NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

Codes	1) Terreinen en gebouwen (post 22)	2) Installaties, machines en uitrusting (post 23)	3) Meubilair en rollend materieel (post 24)	6) Activa in aanbouw en vooruitbetalingen (post 27)
819-P	54.752	103.590	18.354	170
816	211	495	659	
817				
(+)/(-) 818	161			-162
819	55.124	104.085	19.013	8
832-P	48.175	91.664	16.954	7
827	1.390	3.731	646	1
830	4			-5
(+)/(-) 831				
832	49.569	95.395	17.600	3
	5.555	8.690	1.413	5

STAAT VAN DE FINANCIËLE VASTE ACTIVA

(Post 28 van de activa - Bijlage 6.4)

Verbonden ondernemingen - Deelnemingen en aandelen

Aanschaffingswaarde

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

Overboekingen van een post naar een andere

Per einde van het boekjaar

Waardeverminderingen

Per einde van het vorige boekjaar

Per einde van het boekjaar

Niet-opgevraagde bedragen

Per einde van het vorige boekjaar

Per einde van het boekjaar

NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

Ondernemingen met deelnemingsverhouding - Deelnemingen/aandelen

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

Overboekingen van een post naar een andere

NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

Verbonden ondernemingen - Vorderingen

Nettoboekwaarde per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

Toevoegingen

Terugbetalingen

NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

Codes	Ondernemingen	
	1) Verbonden (post 280)	3) Andere (post 284)
839-P	13.141	2.219
838	-81	
839	13.060	2.219
852-P	10.481	2.047
852	10.481	2.047
855-P	7	
855	7	
	2.572	173
839-P		(post 282)
838	81	
	81	
285-P		(post 285/8)
858		1
859		-1
		6

INLICHTINGEN OMTRENT DE DEELNEMINGEN

(Bijlage 6.5.1)

Hieronder worden de ondernemingen vermeld waarin de onderneming een deelneming bezit (opgenomen in de posten 280 en 282 van de activa), alsmede de andere ondernemingen waarin de onderneming maatschappelijke rechten bezit (opgenomen in de posten 284 en 51/53 van de activa) ten belope van ten minste tien procent van het geplaatste kapitaal.

NAAM, volledig adres van de ZETEL en zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER	Aangehouden maatschappelijke rechten			Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks		dochters	Jaar-rekening per	Munt-eenheid	Eigen vermogen	Nettoresultaat
	Aantal	%	%				
- SABCA Limburg N.V. Dellestraat 54 B 3560 LUMMEN - BELGIE BE 0438.251.146	499.975	99,99		31.12.17	EUR	2.780	-339
- SABCA (C.D.R.) SPRL Haachtsesteenweg 1470 1130 Brussel BELGIE BE 0451.147.295	73	97,33		31.12.17	EUR	11	0
- FLABEL CORPORATION S.A. Auguste Reyers 80 1030 Brussel 3 BELGIE BE 0465.127.074	273	27,30	6,50	31.12.16	EUR	404	1
- ASM Aéro S.A.S. Technopôle de l'Aéroport Med5 27000 Nouaceur CASABLANCA - MAROKKO Buitenlandse onderneming	600	60,00		31.12.17	MAD	3.418	486

OVERIGE GELDBELEGGINGEN EN OVERLOPENDE REKENINGEN (ACTIVA)

(Post 51/53 en 490/1 van de activa - Bijlage 6.6)

Overige geldbeleggingen

Termijnrekeningen bij kredietinstellingen

met een resterende looptijd of opzegtermijn van:

- hoogstens één maand
- meer dan één maand en hoogstens één jaar
- meer dan één jaar

Codes	2017	2016
53	92.785	50.719
8686	3.585	6.167
8687	87.200	42.552
8688	2.000	2.000

Overlopende rekeningen

Uitsplitsing van de post 490/1 van de activa indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt

- Over te dragen kosten :
- Goederen en diensten
- Goederen in transit
- Te ontvangen bankrente

2017
989
861
127
1

STAAT VAN HET KAPITAAL EN DE AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR

(Bijlagen 6.7.1 & 6.7.2))

Staat van het kapitaal

Maatschappelijk kapitaal

- Geplaatst kapitaal per einde van het vorig boekjaar
- Geplaatst kapitaal per einde van het boekjaar
- Samenstelling van het kapitaal
- Soorten aandelen : Zonder vermelde nominale waarde
- Aandelen op naam
- Gedematerialiseerde aandelen

Codes	Bedragen	Aantal aandelen
100P	12.400	
100	12.400	
		2.400.000
8702		2.245.827
8703		154.173

Aandeelhoudersstructuur van de onderneming op de datum van de jaarafsluiting

zoals die blijkt uit de kennisgevingen die de onderneming heeft ontvangen overeenkomstig het Wetboek van vennootschappen, artikel 631 §2 laatste lid en artikel 632 §z laatste lid; de wet van 02/05/2007 betreffende de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen, artikel 14 vierde lid; en het koninklijk besluit van 21/05/2008 houdende nadere regels betreffende bepaalde multilaterale handelsfaciliteiten, artikel 5.

NAAM van de personen die maatschappelijke rechten van de onderneming in eigendom hebben, met vermelding van het ADRES (van de maatschappelijke zetel, zo het een rechtspersoon betreft), en van het ONDERNEMINGSNUMMER, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft	Aangehouden maatschappelijke rechten			
	Aard	%	Aantal stemrechten	
			Verbonden aan effecten	Niet verbonden aan effecten
- DASSAULT BELGIQUE AVIATION S.A. Avenue des Arts 41 B-1040 BRUXELLES BE0406.132.367		53,28	1.278.650	
- Fokker Aerospece B.V. Industrieweg 4 NL-3351 LB PAPENDRECHT (PAYS-BAS) NL 804 549 096 B01		43,58	1.045.662	

STAAT VAN DE SCHULDEN EN OVERLOPENDE REKENINGEN (PASSIVA)

(Bijlage 6.9)

Uitsplitsing van de schulden met een oorspronkelijke looptijd van meer dan één jaar naar gelang hun resterende looptijd

Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen

Overige schulden

TOTAAL

Codes	Schulden met een resterende looptijd van		
	1) hoogstens één jaar (post 42)	2) meer dan 1 jaar doch hoogstens 5 jaar (post 17)	3) meer dan 5 jaar (post 17)
889		19.086	
890	970	8.503	58.024
	970	27.589	58.024

Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten

Belastingen (post 450/3 van de passiva)

Niet-vervallen belastingschulden

Geraamde belastingschulden

Bezoldigingen en sociale lasten (post 454/9 van de passiva)

Andere schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten

Codes	2017
9073	21
450	123
9077	11.325

Overlopende rekeningen

Uitsplitsing van de post 492/3 van de passiva indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt

Financiële kosten op terugbetaalbare voorschotten

Financiële kosten op financiële instrumenten

Toe te rekenen kosten (diverse goederen en diensten)

Claims te regulariseren

Over te dragen opbrengsten

2017
3.978
2.985
344
25
23

BEDRIJFSRESULTATEN

(Bijlage 6.10)

Bedrijfsopbrengsten

Netto-omzet (post 70) 208.147

Uitsplitsing per activiteitscategorie in percentage van omzet

Burgerluchtvaart 48,5

Defensie 20,8

Ruimtevaarttoepassingen 30,7

100,0

Uitsplitsing per geografische markt

Binnenland 14,8

Uitvoer 85,2

100,0

BEDRIJFSRESULTATEN

(Bijlage 6.10)

Bedrijfsopbrengsten

Andere bedrijfsopbrengsten (post 74)

waarvan: Compenserende bedragen ontvangen vanwege de overheid

Bedrijfskosten

Werknemers ingeschreven in het personeelsregister

Totaal aantal op de afsluitingsdatum

Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Personeelskosten (post 62)

Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen

Patronale bijdragen voor sociale verzekeringen

Patronale premies voor buitenwettelijke verzekeringen

Andere personeelskosten

Voorzieningen voor pensioenen (begrepen in de post 635/7)

Toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)

Waardeverminderingen (post 631/4)

Op voorraden en bestellingen in uitvoering

Geboekt

Teruggenomen

Op handelsvorderingen

Geboekt

Teruggenomen

Voorzieningen voor risico's en kosten (post 635/7)

Toevoegingen

Bestedingen en terugnemingen

Andere bedrijfskosten (post 640/8)

Belastingen en taksen op de bedrijfsuitoefening

Uitzendkrachten en ter beschikking van de onderneming gestelde personen

Totaal aantal op de afsluitingsdatum

Gemiddeld aantal berekend in voltijdse equivalenten

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Kosten voor de onderneming

Codes	2017	2016
740	112	26
9086	840	900
9087	820,7	882,9
9088	1.204.963	1.312.902
620	33.820	33.538
621	13.790	14.284
622	2.236	2.818
623	10.661	11.278
(+)/(-) 635	-103	-418
9110	11.583	12.143
9111	6.462	8.413
9112		240
9113	240	
9115	22.551	12.317
9116	12.996	5.385
640	884	1.612
9096	147	75
9097	98,9	62,0
9098	180.379	112.479
617	8.773	6.061

FINANCIËLE RESULTATEN

(Bijlage 6.11)

Recurrente financiële opbrengsten

Andere financiële opbrengsten (post 752/9)

Door de overheid toegekende subsidies, aangerekend op het resultaat

Kapitaalsubsidies

Uitsplitsing van de overige financiële opbrengsten

Technische winsten op verkopen en opties

Wisselkoersverschillen

Recurrente financiële kosten

Andere financiële kosten (post 652/9)

Uitsplitsing van de overige financiële kosten

Wisselkoersverschillen

Delcredere

Bankkosten

Nalatigheidsintresten

Technische verliezen op verkopen en opties (MTM)

Codes	2017	2016
9125	333	318
	5.944	
	1.201	4.411
	4.414	5.332
	202	199
	65	83
	2	1
		-128

OPBRENGSTEN EN KOSTEN VAN UITZONDERLIJKE OMVANG OF UITZONDERLIJKE MATE VAN VOORKOMEN

(Bijlage 6.12)

Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten

Meerwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa

Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten

Niet-recurrente bedrijfskosten

Voorzieningen voor niet-recurrente bedrijfsrisico's en -kosten

Minderwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa

Andere niet-recurrente bedrijfskosten

Codes	2017	2016
(76A)	50	448
7630	13	25
764/8	37	423
(66A)	1.245	45
6620	432	
6630		15
664/7	813	30

BELASTINGEN EN TAKSEN

(Bijlage 6.13)

Belastingen op het resultaat

Belastingen op het resultaat van het boekjaar

Verschuldigde of betaalde belastingen en voorheffingen

Geactiveerde overschotten van betaalde belastingen en voorheffingen

Belangrijkste oorzaken van de verschillen tussen de winst vóór belastingen, zoals die blijkt uit de jaarrekening en de geraamde belastbare winst

Verworpen uitgaven

Bronnen van actieve belastinglatenties

Actieve latenties

Gecumuleerde fiscale verliezen die aftrekbaar zijn van latere belastbare winsten

Codes	2017
9134	3
9135	80
(-) 9136	-77
	1.428
9142	3.119

Belasting op de toegevoegde waarde en belastingen ten laste van derden

In rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde

Aan de onderneming (aftrekbaar)

Door de onderneming

Ingehouden bedragen ten laste van derden als

Bedrijfsvoorheffing

Codes	2017	2016
9145	23.786	21.488
9146	13.658	11.003
9147	9.486	11.006

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

(Bijlage 6.14)

De goederen en waarden gehouden door derden in hun naam maar ten bate en op risico van de onderneming, voor zover deze goederen en waarden niet in de balans zijn opgenomen:

Goederen in depot
Materieel in depot

2017
1.513
3.684

Verplichtingen voortvloeiend uit de technische waarborgen verbonden aan reeds gepresteerde verkopen of diensten.

De algemene verkoopvoorwaarden voorzien een werkingswaarborg gedurende een periode van 6 maanden. Het is enkel bij zeer zeldzame uitzonderingen dat er inbreuk is op deze regel, bijvoorbeeld, in de ruimtevaart waar ze van 24 tot 60 maanden in voorraad opslaan.

In voorkomend geval, een beknopte beschrijving van de regeling inzake het aanvullend rust- of overlevingspensioen ten behoeve van de personeels- of directieleden, met opgave van de genomen maatregelen om de daaruit voortvloeiende kosten te dekken.

De onderneming heeft groepsverzekeringspolissen afgesloten ten bate van zijn personeel onder bediendencontract:

- een waarborg van inkomsten op rust- en overlevingspensioen, een aanvullend karakter hebbend met het wettelijk pensioen en welke gebaseerd is op de anciënniteit in dienst, alsook op bezoldiging op het einde van de loopbaan.
- overlijdenskapitaal ten voordele van de aangewezen begunstigen in geval van overlijden van de verzekerde voor de pensioenleeftijd.

De premies zijn krachtens het voorzieningsreglement ten laste van de werkgever en van de verzekerde.

De onderneming heeft groepsverzekeringspolissen afgesloten, enerzijds op basis van de gedane prestaties en anderzijds op basis van de gedane bijdragen. De verzekeringen betreffende het plan met gedane prestaties maken het onderwerp uit van een actuariële berekening in toepassing van de IAS 19 waarvan de verplichting niet opgenomen in de statutaire rekeningen op 31.12.2017 14.720 KEUR bedraagt.

Het plan verzekert de medewerker een eenmalige betaling bij pensionering op basis van de gedane bijdragen.

De Belgische wetgeving vereist een gegarandeerde minimumopbrengst over de duur van de loopbaan voor toegezegde-bijdrageregelingen, die de Groep voornamelijk laat verzekeren door een externe verzekeringsmaatschappij die alle planbijdragen ontvangt en beheert.

Aangezien de boekhoudkundige toepassing van dergelijke toegezegde-bijdrageregelingen door het IASB als conceptueel problematisch beschouwd wordt, behandelt de Groep deze plannen als toegezegde-bijdrageregelingen, maar erkent dat deze plannen kenmerken vertonen van toegezegde-pensioenregelingen, aangezien het rendement van de verzekeringsmaatschappij lager zou kunnen zijn dan de wettelijke vereiste minimumopbrengst. In dit geval dient de werkgever het verschil te compenseren door bijkomende bijdragen.

Deze pensioenregelingen op basis van toegezegde-bijdrageregelingen werden eveneens actuariëel berekend volgens IAS 19, waarvan de verplichting niet werd opgenomen in de statutaire rekeningen per 31.12.2017, olopend tot 718 KEUR.

Andere niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De vennootschap heeft zich via een comfort letter onherroepelijk en onvoorwaardelijk ertoe verbonden haar dochtervennootschap SABCA Limburg NV gedurende minstens één jaar een gepaste financiële ondersteuning te bieden teneinde de continuïteit van de activiteiten van de dochteronderneming te garanderen.

BETREKKINGEN MET VERBODEN ONDERNEMINGEN EN MET GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN

(Bijlage 6.15)

Verboden ondernemingen

Financiële vaste activa : Deelnemingen

Vorderingen

Op meer dan één jaar

Op hoogstens één jaar

Schulden : Op hoogstens één jaar

Financiële resultaten

Opbrengsten uit vlottende activa

Andere financiële kosten

Geassocieerde ondernemingen

Financiële vaste activa : Deelnemingen

Vorderingen : Op hoogstens één jaar

Schulden : Op hoogstens één jaar

Codes	VERBODEN ONDERNEMINGEN	
	2017	2016
(280)	2.572	2.653
9291	8.422	28.367
9301		736
9311	8.422	27.361
9351	2.590	13.566
9431	21	75
9471	125	
(282)	81	
9293	23.807	
9353	8.854	

FINANCIELE BETREKKINGEN MET

(Bijlage 6.16)

Bestuurders en zaakvoerders, natuurlijke of rechtspersonen die de onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks controleren zonder verbonden ondernemingen te zijn, of andere ondernemingen die door deze personen rechtstreeks of onrechtstreeks gecontroleerd worden

Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en ten laste van de resultatenrekening toegekende pensioenen, voor zover deze vermelding niet uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op de toestand van één enkel identificeerbaar persoon:

Aan bestuurders en zaakvoerders

Codes	2017
9503	257

De commissaris(sen) en de personen met wie hij (zij) verbonden is (zijn)

Bezoldiging van de commissaris

Codes	2017
9505	83
9508	4

Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)

Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten

VERBINTENISSEN, VERHAAL- EN ORDERREKENINGEN

(Art. 4, al. 2 van het KB van 08.10.76)

Waarborgen gesteld door Derden voor rekening van de onderneming

Ontvangen waarborgen

Termijncontracten

Goederen en waarden van Derden ontvangen in depot, onder consignatie of ter bewerking

Goederen en waarden van Derden gehouden door derden in hun naam, maar met risico en profijt van de onderneming

Verbintenissen, verhaalrecht en verscheidene orderrekeningen

waarvan 2.245.827 aandelen op naam van S.A.B.C.A. ingebracht door Derden

Association momentanée S.A.B.C.A. - SONACA

Association Belge pour l'Avion Patrouilleur (A.B.A.P.)

2017	2016
4.257	4.383
25.222	29.015
91.064	57.298
84.544	80.263
5.198	5.435
PM	PM
PM	PM
PM	PM
210.285	176.394

GOEDEREN VAN DERDEN (uitsplitsing)

Goederen en waarden van Derden, in depot, in bewaring of in onderaanneming

Diverse grondstoffen, eigendom van Derden, in depot in magazijnen

Vliegtuigbouw materieel en stukken eigendom van Derden in fabricatie of revisie

Gereedschappen eigendom van Derden in depot

Onderdelen te herstellen of te reviseren in depot bij S.A.B.C.A.

Materieel eigendom van Derden in depot

2017	2016
5.148	5.240
3.902	3.936
27.949	28.703
3.352	4.339
44.193	31.724
84.544	73.942

Sociale balans

STAAT VAN DE TEWERKGESTELDE PERSONEN

Werknemers waarvoor de onderneming een Dimonaaangifte heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister

Tijdens het boekjaar

Gemiddeld aantal werknemers

Voltdijs	
Deeltijs	
Totaal in voltdijse equivalenten (VTE)	

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Voltdijs	
Deeltijs	
Totaal	

Personeelskosten

Voltdijs	
Deeltijs	
Totaal	

Bedrag van de voordelen bovenop het loon

Codes	Totaal	1. Mannen	2. Vrouwen
1001	687,8	605,6	82,2
1002	172,6	149,8	22,8
1003	820,7	721,5	99,2
1011	1.025.340	917.747	107.593
1012	179.623	154.402	25.221
1013	1.204.963	1.072.149	132.814
1021	50.709	44.649	6.060
1022	9.798	8.545	1.253
1023	60.507	53.194	7.313
1033	769	676	93,0

Tijdens het vorige boekjaar

Gemiddeld aantal werknemers in VTE	
Aantal daadwerkelijke gepresteerde uren	
Personeelskosten	

Codes	Totaal	1. Mannen	2. Vrouwen
1003	882,9	773,9	109,0
1013	1.312.902	1.158.227	154.675
1023	61.918	54.274	7.644

Op de afsluitingsdatum van het boekjaar

Aantal werknemers

Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	

Volgens het geslacht en studieniveau

Mannen	
- lager onderwijs	
- secundair onderwijs	
- hoger niet-universitair onderwijs	
- universitair onderwijs	

Vrouwen	
- lager onderwijs	
- secundair onderwijs	
- hoger niet-universitair onderwijs	
- universitair onderwijs	

Volgens de beroepscategorie

Directiepersoneel	
Bedienden	
Arbeiders	

Codes	1. Voltdijs	2. Deeltijs	3. Totaal in voltdijse equivalenten
105	681	159	806,5
110	653	159	778,5
111	28		28,0
120	601	138	710,2
1200	16	3	18,4
1201	369	112	458,2
1202	147	19	161,7
1203	69	4	71,9
121	80	21	96,3
1210		2	1,4
1211	43	13	53,1
1212	18	4	21,2
1213	19	2	20,6
130	10		10,0
134	380	76	439,5
132	291	83	357,1

UITZENDKRACHTEN EN TER BESCHIKKING VAN DE ONDERNEMING GESTELDE PERSONEN

Tijdens het boekjaar

Gemiddeld aantal tewerkgestelde personen
 Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren
 Kosten voor de onderneming (in duizenden euros)

Codes	1. Uitzendkrachten	2. Ter beschikking van de onderneming gestelde personen
150	22,4	76,5
151	40.886	139.493
152	1.989	6.785

TABEL VAN HET PERSONEELSVERLOOP TIJDENS HET BOEKJAAR

Ingetreden

Aantal werknemers die tijdens het boekjaar in het personeelsregister werden ingeschreven
 Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd
 Overeenkomst voor een bepaalde tijd

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
205	51		51,0
210	26		26,0
211	25		25,0

Uitgetreden

Aantal werknemers met een in het personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam

Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd
 Overeenkomst voor een bepaalde tijd

Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst

Pensioen
 Afdanking
 Andere reden

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
305	75	27	96,2
310	68	27	89,2
311	7		7,0
340	17	25	36,6
342	21	2	22,6
343	37		37,0

INLICHTINGEN OVER DE OPLEIDING VOOR DE WERKNEMERS TIJDENS HET BOEKJAAR

Totaal van de formele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven voor de werknemers ten laste van de werkgever

Aantal betrokken werknemers
 Aantal gevolgde opleidingsuren
 Nettokosten voor de onderneming
 waarvan brutokosten rechtstreeks verbonden met de opleiding
 waarvan betaalde bijdragen en stortingen aan collectieve fondsen
 waarvan ontvangen tegemoetkomingen (in mindering)

Totaal van de minder formele en informele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven voor de werknemers ten laste van de werkgever

Aantal betrokken werknemers
 Aantal gevolgde opleidingsuren
 Nettokosten voor de onderneming

Codes	Mannen	Codes	Vrouwen
5801	579	5811	66
5802	7.044	5812	993
5803	739	5813	95
58031	593	58131	75
58032	152	58132	21
58033	5	58133	1
5821	100	5831	21
5822	9.084	5832	2.053
5823	361	5833	77

OVERZICHT VAN DE WAARDERINGSREGELS

(Art. 28, § 1° van het K.B. van 30.01.2001)

De waarderingsregels werden op 7 juni 1978 neergelegd op het 6de bureau der Registratie in Brussel – Volume 131, folio 66 vakje 18.

IMMATERIELE VASTE ACTIVA

Voor immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt overgegaan tot afschrijvingen volgens een door de raad van bestuur vastgesteld plan. Er mag, overeenkomstig de fiscale bepalingen ter zake, een versneld afschrijvingsplan worden toegepast

Voor de in het vorige lid bedoelde vaste activa wordt overgegaan tot aanvullende of uitzonderlijke afschrijvingen wanneer, ingevolge hun technische ontwaarding of wegens de wijziging van economische of technologische omstandigheden, hun boekhoudkundige waarde hoger is dan hun gebruikswaarde voor de vennootschap.

Kosten van ontwikkeling worden lineair afgeschreven over een periode van 3 jaar.
Kosten van onderzoek worden integraal afgeschreven in het boekjaar zelf.

MATERIELE VASTE ACTIVA

De boekhoudkundige aanvangswaarde gebeurt overeenkomstig art. 36 tot 39 van het K.B. van 30/01/2001.

BIJKOMENDE KOSTEN EN NIET RECUPEREERBARE BELASTINGEN

Bijkomende kosten worden afgeschreven op hetzelfde tijdstip en op dezelfde wijze als de hoofdsom van de investeringswaarde of de kostprijs van de vaste activa (art. 196 § 2, 2° CIR nieuw)

De bijkomende kosten met betrekking tot vroegere vaste activa worden verder afgeschreven volgens het vooraf bepaalde afschrijvingsplan.

AFSCHRIJVINGEN

(a) Methode

Lineair voor de vroegere investeringen, degressief voor de investeringen vanaf 1977, met uitzondering van elke andere door de fiscus aanvaarde methode in het kader van de aanmoediging van de investeringen. In dit geval onderzoekt de raad van bestuur geval per geval de wenselijkheid van deze afschrijvingen, alsook de bijkomende afschrijvingen om economische en/of technologische redenen (art. 64).

Sinds 1977 werd het geheel van de afschrijvingsregels, toegestaan door de verschillende regeringsmaatregelen, toegepast (100% en zelfs gedeeltelijk tot 110% van de waarde). De afschrijvingen worden toegepast voor het volledig boekjaar en voor het eerst tijdens het jaar van de aanschaffing tot einde 2002.

In het kader van de Wet van 24/12/2002 zijn de nieuwe regels betreffende de dagelijkse prorata der afschrijvingen van toepassing op nieuwe materiële en immateriële activa verworven of opgebouwd vanaf het belastingjaar 2004. De materiële en immateriële activa verworven of opgebouwd voor het boekjaar 2003 mogen de vorige afschrijvingsmethode blijven volgen.

De voorschotten en activa in installatie of constructie genieten van een specifieke boekhouding en fiscaliteit

(b) Toegepaste afschrijvingsvoeten

Gebouwen:

5 % of meer indien fiscaal toegelaten, vooral voor de gebouwen opgetrokken op gronden door derden in concessie gekregen voor een bepaalde tijd en voor de inrichting van de gehuurde gebouwen.

Installaties, machines en gereedschappen:

algemeen 10%, behalve 20 of 25% voor het labo- of elektronisch materieel of voor numeriek gestuurde machines met hoge precisiegraad of voor machines die technologisch snel evolueren, alsook voor bepaalde materialen die in ploegstelsel aangewend worden.

Gereedschappen en materialen, mallen en software programma's m.b.t. numerieke sturingen met specifiek karakter, worden aan 100% afgeschreven of over de duur van het contract overeenkomstig de toegestane fiscale gebruiken.

Meubilair, bureel- en rollend materieel:

10% behalve voor voertuigen en aanhangwagens, bureelmachines, computers, foto- en kopieerapparatuur (20 %).

Terugneming op afschrijvingen kunnen worden toegepast ten belope van het belastbaar excedent, alsook voor de vrijgestelde afschrijvingen die bovenstaande afschrijvingsvoeten overtreffen. Eveneens in geval van overdracht, verkoop, ramp of onteigening.

Sinds begin 2003 wordt de dagelijkse prorata toegepast zowel bij lineaire afschrijvingen als bij degressieve of versnelde afschrijvingen.

FINANCIELE VASTE ACTIVA

WAARDE VAN DE EFFECTENPORTEFEUILLE

De kosten voor het verkrijgen en onderschrijven van effecten worden als uitzonderlijke financiële kosten geboekt. De waardeverminderingen voor niet genoteerde effecten worden slechts in aanmerking genomen als het verlies aanzienlijk en blijvend van aard is.

SCHULDVORDERINGEN: (zie hierna)

VOORRADEN

AANSCHAFFINGSWAARDE van de grondstoffen, goederen en materialen op basis van een factuur leverancier met inbegrip van invoer-, leverings-, verzekerings- en commissiekosten.

VOORRAADWAARDERING PER EINDE BOEKJAAR en WAARDERING VAN DE AANGEWENDE GRONDSTOFFEN : volgens FIFO-methode (First In, First Out).

WAARDEVERMINDERING OP DE VOORRADEN

Voor onderdelen betrekking hebbend op fabricatie- of onderhoudsprogramma's die afgelopen zijn, verouderd of achterhaald, of onbruikbaar zijn, of waarvan de normen, technische configuratie of conceptie voorbijgestreefd zijn.

Bij weder in gebruikname van niet vernietigde onderdelen worden de waardeverminderingen teruggenomen voor de waarde dat ze werd afgetrokken door de afwezigheid van bewegingen gedurende de laatste 24 maanden.

BESTELLINGEN IN UITVOERING

BESTANDELEN VAN DE KOSTPRIJS

De kostprijs wordt bepaald rekening houdend met de integrale kostprijsmethode. De raad van bestuur behoudt zich het recht voor deze laatsten slechts gedeeltelijk aan de kostprijs toe te wijzen, al dan niet geïndividualiseerd door een fabricatieprogramma; het saldo wordt ten laste genomen van het resultaat van het boekjaar of gespreid over verschillende boekjaren. Deze mogelijkheid zal slechts in uitzonderlijke en tijdelijke omstandigheden (zoals stakingen, belangrijke en aanhoudende onderactiviteiten, herstructurering en verbouwingen) aangewend worden voor zover de impact op de kostprijs van die aard is dat een vertekend en dus onrealistisch beeld van de kostprijs tot stand zou komen.

Omslagmethode per geïndividualiseerd fabricageprogramma

- (a) Directe toewijzing van grondstoffen, onderdelen, directe kost van verbruiksgoederen en specifieke onderaannemingskosten, afschrijving van specifieke materialen, herinplantingskosten en kosten voor herinrichting eigen aan programma.
- (b) Toewijziging van de indirecte kosten a.d.h.v. uurtarieven volgens prestaties van personeel en/of machines. Deze uurtarieven bevatten alle directe en indirecte kosten en lasten, alsook de algemene kosten en de financiële kost voor het industrieel gebruik van het materiaal. Deze laatsten kunnen verdeeld worden per geïndividualiseerd fabricageprogramma, en afwijken van afschrijvingsmethode en –bedrag zoals vermeld op de balans, opgesteld volgens economische of fiscale grondslagen.

WAARDERING VAN DE WERKEN IN UITVOERING

Deze bevatten de niet beëindigde werkzaamheden, betrekking hebbend op eenzelfde groep orders of voor dewelke de kostprijselementen nog niet volledig bekend zijn of waarvoor de finale kwaliteitscontrole, eventueel bij de klant, nog niet volbracht is. Deze werken in uitvoering worden gewaardeerd aan kostprijs verminderd met reeds gefactureerde bedragen.

WAARDEVERMINDERINGEN EN VOORZIENINGEN

- (a) Op uitgevoerde orders: onverwijld en integraal worden in aanmerking genomen alle mogelijke vaststaande kosten die de totale mogelijke contractuele factureringen overtreft.
- (b) Op orders die op afwerking wachten: de geschatte kosten op deze orders worden onder (a) ingebracht voorzover de oplevering meer dan 75% bedraagt en indien de raming van deze kosten en van de factureringen met voldoende precisie kan gemaakt worden (normale orders). In het andere geval zullen met de nodige voorzichtigheid en geval per geval voorzieningen aangelegd worden.
- (c) op gerealiseerde en door de klanten medegedeelde verkopen en op het door het management als waarschijnlijk geachte volume van de verkopen : ingeval van verlies op programma, zal een voorziening geboekt worden om onze impliciete verplichtingen te dekken.

SCHULDVORDERINGEN

- (a) Waardering van de schuldvorderingen (en van de schulden) in deviezen gebeurt volgens interne standaardkoers. Deze wordt tijdens het boekjaar slechts gewijzigd bij belangrijke en blijvende afwijking tgv. de middenkoersen, of in geval van officiële revaluatie of devaluatie.
- (b) Waardeverminderingen in volgende gevallen:
 - Schommeling van de wisselkoers t.b.v. minimaal 5% (en 1.250 euros, vroeger 50.000 BEF) tgv. de interne standaardkoers;
 - Faillissement, concordaat, nationalisatie (verhoogde politieke risico's), dubieuze schuldvordering met hoog risico als gevolg;
 - Belangrijke en langdurige geschillen met kwalitatief en kwantitatief vaststaande gevolgen, waarvan de recuperatie zeer onzeker is en waarvoor de onderhandelingen afgerond zijn;
 - Onjuiste informatie op economisch en financieel vlak, en inzake exportpolitiek.
- (c) Voorzieningen voor risico's en kosten voor geschillen in voege en waarvoor onderhandelingen aan de gang zijn.
- (d) Terugneming van waardeverminderingen indien men redelijkerwijze mag aannemen dat de recuperatie effectief zal plaatsvinden gedurende de eerste maanden van het volgend boekjaar, of indien blijkt dat voorafgaande waardeverminderingen inopportuun of overdreven blijken.

OVERLOPENDE REKENINGEN (activa – passiva)

Worden slechts gebruikt voor bedragen die enerzijds het resultaat van het boekjaar op zeer belangrijke wijze zouden kunnen beïnvloeden en anderzijds slaan op de gangbare activiteiten van de vennootschap. De raad van bestuur onderzoekt een voor een de activiteiten die buiten het gangbare liggen.

VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN

De voorzieningen voor risico's en kosten worden stelselmatig gevormd; vertegenwoordigen de beste schatting op balansdatum en voldoen aan de eisen van voorzichtigheid en oprechtheid.

FISCALE VOORZIENINGEN

Overeenkomstig de fiscale voorschriften en rekening houdend met toerekenbare vermeerderingen, vervroegde betalingen, reële en fictieve roerende en onroerende voorheffingen, belastingskredieten, en toerekenbare buitenlandse belastingen. Het excedent van vroegere voorzieningen wordt pas teruggenomen na verloop van drie boekjaren na hun ontstaan, op voorwaarde dat er geen bijkomende aanslag is, behalve bij uitdrukkelijke beslissing van de raad van bestuur.

VERBINTENISSEN, VERHAAL EN ORDERREKENINGEN

Worden geëvalueerd t.b.v. het maximum bedrag vermeld op de overeenkomsten. Bestaan dergelijke documenten niet, dan baseert men zich op een redelijke schatting van de economische waarde van de goederen die aan de basis liggen.

Deze waarde wordt geacht de netto-boekwaarde te zijn van de goederen toebehorend aan de vennootschap.

Aanpassing aan de waarderingsregels gekozen door de onderneming (art. 30 van het K.B.)

- Gereedschappen, klein materieel en kleine gereedschappen die een eigen geheel uitmaken van ten hoogste 250 euros (vroeger 10.000 BEF), worden niet meer als vaste activa opgenomen maar wel, hetzij in de kostprijs, hetzij in de algemene onkosten, naargelang ze specifiek zijn aan een bepaald contract of niet. Deze wijziging maakt de nieuwe vierde alinea uit van § 04.5 van de waarderingsregels (Boekjaar 1979).
- Wijziging van de eerste alinea van § 14 van de waarderingsregels.
- Op het einde van ieder sociaal boekjaar zullen de subsidies ontvangen in kapitaal het onderwerp uitmaken van een progressieve reductie per imputatie in de resultatenrekening, in mindering van:
 - a. de afschrijvingen op vaste activa voor de verwerving van dewelke ze werden bekomen;
 - b. de kosten van leningen. (Boekjaar 1981).

Met ingang van het boekjaar 1991, worden de uitgestelde belastingen in mindering gebracht van de ontvangen kapitaalsubsidies en van de gerealiseerde meerwaarden, indien die er zijn. De vermindering zal in de tijd gespreid worden door ze aan te rekenen op de resultatenrekening, aan het ritme van de vermindering van de kapitaalsubsidies en in het geval van gerealiseerde meerwaarden, aan het ritme van de opname in het belastbaar kapitaal van deze meerwaarden.

Wijziging aan de waarderingsregels 31/12/2014

De waarderingsregels met betrekking tot het opstellen van voorzieningen voor verlieslatende programma's werden in deze zin gewijzigd zodat de impliciete verplichtingen van de onderneming niet enkel in functie van de gerealiseerde en door de klanten medegedeelde verkopen, maar eveneens in functie van het door het management als waarschijnlijk geachte volume van de verkopen.

Verlag van de commissaris aan de Algemene Vergadering van S.A.B.C.A. N.V. over het boekjaar afgesloten op 31 december 2017 (statutaire jaarrekening)

In het kader van de wettelijke controle van de jaarrekening van S.A.B.C.A. N.V. (de "vennootschap"), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de jaarrekening alsook het verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde rapporteringsvereisten in hoofde van de commissaris. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 1 juni 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de jaarrekening van S.A.B.C.A. N.V. uitgevoerd gedurende tien opeenvolgende boekjaren.

Verlag over de controle van de jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de jaarrekening van de vennootschap, die de balans op 31 december 2017 omvat, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een balanstotaal van € 240.851.622,19 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een verlies van het boekjaar van € 5.485.134,20.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de vennootschap per 31 december 2017, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's). Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadering van een bepaalde aangelegenheid – Financiële ondersteuning

Zonder afbreuk te doen aan het hierboven tot uitdrukking gebracht oordeel, vestigen wij de aandacht op de in toelichting VOL 6.14 van de jaarrekening vermelde comfort letter ten voordele van de dochtervennootschap SABCA Limburg N.V., op basis waarvan de continuïteit van deze laatste wordt verantwoord, en op de motivering van de continuïteit in toelichting VOL 6.19 in het licht van het gerapporteerd overgedragen verlies.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Evaluatie van de implicaties verbonden aan het beëindigen van een programma

Geïdentificeerd risico

S.A.B.C.A. N.V. werd eind 2017 op de hoogte gesteld door een klant van de beslissing tot stopzetting van een lopend programma en van de conversie van de lopende afspraken naar een vervangend programma.

De impacten van deze beslissing werden door de directie beoordeeld en gaven aanleiding tot een afwaardering van voorraden en een actualisatie van aangelegde voorzieningen.

Voorgaande vormt een kernpunt van de controle gezien het impact en de complexiteit van de evaluaties en het belang van de hierbij door de directie uitgeoefende beoordelingen en inschattingen.

Controle-benadering

Aan de hand van onderhouden met de directies hebben we kennis genomen van het contractueel kader en de evolutie in dit verband en van de wijze waarop de risico's werden in kaart gebracht en geëvalueerd.

We hebben de benadering om de impacten van de beslissing in kaart te brengen en de weerhouden hypothesen beoordeeld; de uitgevoerde evaluaties werden op rekenkundige juistheid gecontroleerd.

Resultaat erkenning op programma's

Geïdentificeerd risico

De activiteit van S.A.B.C.A. N.V. bestaat in belangrijke mate in de uitvoering van programma's. De resultaten van deze programma's en derhalve ook de gebeurlijke aanleg van voorzieningen voor verliescontracten, hangen af van diverse factoren, zoals bijvoorbeeld de realisatie van de ingeschatte leercurve, de beheersing van de kosten op het groot niveau, de afname-volumes,

Controle-benadering

Onze controlewerkzaamheden bestonden uit:

- Het verwerven cq. actualiseren van ons begrip van de contractvoorwaarden en van de status van uitvoering door middel van gesprekken met program managers;
- Verificatie van de consistentie van toegepaste methodiek inzake marge-erkenning;

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen.

Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen of de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening, en van de vraag of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.
-

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

De wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de vennootschap, noch van de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de vennootschap ter hand heeft genomen of zal nemen.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde rapporteringsvereisten in hoofde van de commissaris

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag, de verklaring van niet-financiële informatie en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, voor het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van het Wetboek van vennootschappen en van de statuten van de vennootschap.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan het jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, alsook de naleving van bepaalde verplichtingen uit het Wetboek van vennootschappen en van de statuten te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is, met uitzondering van de ontbrekende niet-financiële informatie opgesteld overeenkomstig de artikelen 95 en 96 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

Wij drukken geen enkele mate van zekerheid uit over het jaarverslag.

Vermelding betreffende de sociale balans

De sociale balans neer te leggen bij de Nationale Bank van België overeenkomstig artikel 100, § 1, 6°/2 van het Wetboek van vennootschappen, bevat, zowel qua vorm als qua inhoud alle door dit Wetboek voorgeschreven inlichtingen en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat. We wensen echter het volgende te melden:

- de gegevens inzake opleidingsinspanningen steunen ten dele op ramingen gemaakt door het management;
- de tabel van het personeelsverloop is rekenkundig niet coherent

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor heeft geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening verricht, en is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de vennootschap.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de jaarrekening.

Andere vermeldingen

– De onderneming is niet overgegaan tot een inventarisatie van haar vaste activa. De jaarrekening vloeit, mits reclassificatie, voort uit de balans en de resultatenrekening. De orderrekeningen m.b.t. activa, eigendom van derden, zoals gerapporteerd in de toelichting 6.14, werden op jaareinde niet geactualiseerd op basis van een inventarisatie of confirmatie. De voorraadmutatie in de resultatenrekening vertegenwoordigt niet de mutatie van de desbetreffende actief posten. Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding voor het overige gevoerd in overeenstemming met de in België van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften. De toelichting in de jaarrekening over de marktconformiteit van intragroepstransacties is gebaseerd op een beoordeling waaraan een element van onzekerheid is verbonden.

– De resultaatverwerking, die aan de algemene vergadering wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.

– De vennootschap neemt geen niet-financiële informatie op in het jaarverslag zoals vereist op grond van artikel 96, § 4 van het Wetboek van vennootschappen. Wij dienen u voor het overige geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of het Wetboek van vennootschappen zijn gedaan of genomen.

– Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 27 april 2018

Mazars Bedrijfsrevisoren BV CVBA
vertegenwoordigd door

Lieven Acke
Bedrijfsrevisor

SABCA NV

Société Anonyme Belge de Constructions Aéronautiques

Haachtsesteenweg 1470

B-1130 Brussel

België

Telefoon: +32.2.729 55 11

Fax: +32.2.705 15 70

e-mail: info@sabca.be

www.sabca.com

